

๕๗.๖๐๑๒

๗๘๙๙ ๑

๖ 3

คุณสมบัติที่พึงปรารถนาของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
ตามทัศนะของผู้บริหาร การศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน
ศึกษานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา
ในเขตการศึกษา 12

ปริญญานิพนธ์

ของ

เกรียงไกร วนะภูติ

เสนอทอมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2527

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

20 เม.ย. 2535

คุณสมบัติที่พึงปรารถนาของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของ
ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนศึกษานิเทศก์ ครูและ
กรรมการศึกษา ในเขตการศึกษา 12

บทคัดย่อ
ของ
เกรียงไกร วนะภูติ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษากาถามหลักสูตร
ปริญญาดุษฎีศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2527

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณสมบัติที่พึงปรารถนาของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาพิเศษ ครู และกรรมการศึกษา ในเขตการศึกษา 12 และ เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติของครูใหญ่ โดยจากแนวทางจังหวัด และ เพื่อเปรียบเทียบการจัดอันดับความสำคัญคุณสมบัติของครูใหญ่ ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างอีกด้วย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาจำนวน 52 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 166 คน ศึกษาพิเศษจำนวน 44 คน ครูจำนวน 373 คน และกรรมการศึกษาจำนวน 104 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ได้แก่ F-test และ H-test

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า คุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่สำคัญตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาพิเศษ ครูและกรรมการศึกษาได้แก่ ความรับผิดชอบ ความเป็นประชาธิปไตย ความมีคุณธรรมและความกระตือรือร้น ส่วนคุณสมบัติด้านวิชาชีพที่สำคัญได้แก่ ความรู้ความสามารถในการบริหารงานบุคคล ความรู้ทั่วไป ความรู้ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและงานธุรการ นอกจากนี้ยังพบว่า เมื่อเปรียบเทียบทัศนะของกลุ่มตัวอย่างจากแนวทางจังหวัดที่มีคุณสมบัติของครูใหญ่ไม่แตกต่างกัน รวมทั้งการจัดอันดับความสำคัญคุณสมบัติของครูใหญ่ก็ไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางในการนำผลวิจัยไปใช้ และเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาคุณสมบัติและสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย

DESIRABLE CHARACTERISTICS OF THE ELEMENTARY SCHOOL PRINCIPALS
AS PERCEIVED BY EDUCATIONAL ADMINISTRATORS,
SCHOOL ADMINISTRATORS, SUPERVISORS,
TEACHERS AND SCHOOL BOARD MEMBERS
IN EDUCATIONAL REGION 12

AN ABSTRACT

BY

KRIENGKRAI VANAPHUTI

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

February 1984

The purposes of the study were to investigate the desirable characteristics of elementary school principals as perceived by educational administrators, school administrators, supervisors, teachers and school board members in Educational Region 12, and to compare the opinions of the samples towards the characteristics of elementary school principals classified by province, and to compare the ranks of the characteristics of elementary school principals according to the opinions of the samples.

The tool used in this study was a rating scale type questionnaire developed by the researcher. The samples consisted of 52 educational administrators, 166 school administrators, 44 supervisors, 373 teachers and 104 school board members. The F-test and H-test were used to analyse the data.

It was found that the most desirable personal characteristics of the elementary school principals as perceived by educational administrators, school administrators, supervisors, teachers and school board members were the responsibility, the democratic character, virtue and enthusiasm respectively. The knowledge in personal administration, general knowledge, knowledge in school and community relations and auxiliary services administration were the most essential professional characteristics. No significance differences were found when compared the opinions and the rank orders of the samples classified by provinces.

The researcher suggested various ways to apply the research finding and to promote the desirable personal and professional characteristics of the elementary school principals in Educational Region 12.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำวันลิต และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน
..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
..... กรรมการ
..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและการแนะนำอย่างดียิ่ง
จาก รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร วรขยางกูร และ รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ ชิตพงศ์
ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ แนวความคิด และ เสียสละ เวลาทบทวนแก้ไข
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบ ผู้วิจัยมี
ความซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทั้งสามเป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดและ ผู้ช่วย หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
และผู้ช่วย ศึกษาพิเศษ ครูใหญ่ ครูและกรรมการศึกษา ในเขตการศึกษา 12 ทุกท่าน
ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการ สอบแบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัยนี้ และขอขอบคุณ คุณชลธิศ พูลศิลป์
คุณชูศรี วุฒิเสน ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์ที่อาจจะมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบอกแด่คุณพ่อ คุณแม่
ครูอาจารย์ ผู้บังคับบัญชาและผู้มีพระคุณทุกท่าน

เกรียงไกร วนะภูติ

กุมภาพันธ์ 2527

สารบัญ

บทที่ 1

หน้า

1	บทนำ	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	คุณสมบัติของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา	10
	งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง	17
	งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง	18
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	22
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	24
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	24
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	26
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	27
	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	27
	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	28
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	29

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	31
ตอนที่ 1 วิเคราะห์และเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศิษยานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา ที่มีต่อคุณสมบัติด้านส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา จากภาคงานจังหวัด	33
ตอนที่ 2 วิเคราะห์และเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศิษยานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา ที่มีต่อคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา จากภาคงานจังหวัด	43
ตอนที่ 3 วิเคราะห์และเปรียบเทียบการจัดอันดับความสำคัญ คุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะ ของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศิษยานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา จากภาคงานตำแหน่ง	55
ตอนที่ 4 วิเคราะห์และเปรียบเทียบการจัดอันดับความสำคัญ คุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศิษยานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา จากภาคงานตำแหน่ง ...	59

บท	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	63
ความมุ่งหมายในการศึกษากันควา	63
วิธีดำเนินการศึกษากันควา	63
การวิเคราะห์ข้อมูล	64
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
อภิปรายผล	68
ขอเสนอแนะ	74
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	83

บัญชีการาง

การาง

หน้า

1	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามจังหวัด	26
2	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง	28
3	แสดงคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละองค์ประกอบ ของคุณสมบัติส่วนหัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของ ผู้บริหารการศึกษาที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน	33
4	วิเคราะห์ความแปรปรวน คุณสมบัติส่วนหัวของครูใหญ่โรงเรียน ประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ที่ทำงานอยู่ใน จังหวัดต่างกัน	34
5	แสดงคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละองค์ประกอบ ของคุณสมบัติส่วนหัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะ ของผู้บริหารโรงเรียนที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน	35
6	วิเคราะห์ความแปรปรวนคุณสมบัติส่วนหัวของครูใหญ่โรงเรียนประถม ศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่ทำงานอยู่ในจังหวัด ต่างกัน	36
7	แสดงคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละองค์ประกอบ ของคุณสมบัติส่วนหัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะ ของศึกษานิเทศก์ ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน	37

8	วิเคราะห์ความแปรปรวนคุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ศึกษา ทักษะของศึกษานิเทศก์ ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน ...	38
9	แสดงคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละองค์ประกอบ ของคุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ทักษะ ของครูที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน	39
10	วิเคราะห์ความแปรปรวนคุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ทักษะของครู ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน	40
11	แสดงคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละองค์ประกอบ ของคุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ทักษะของ กรรมการศึกษา ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน	41
12	วิเคราะห์ความแปรปรวนคุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียน ประถมศึกษา ทักษะของกรรมการศึกษา ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน	42
13	แสดงคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละองค์ประกอบ ของคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ทักษะ ของผู้บริหารการศึกษา ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน	43
14	วิเคราะห์ความแปรปรวนคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียน ประถมศึกษา ทักษะของผู้บริหารการศึกษา ที่ทำงานอยู่ใน จังหวัดต่างกัน	44

15	แสดงคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละองค์ประกอบ ของคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ความทันสมัย ของผู้บริหารโรงเรียน ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน	45
16	วิเคราะห์ความแปรปรวนคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียน ประถมศึกษา ความทันสมัยของผู้บริหารโรงเรียน ที่ทำงานอยู่ใน จังหวัดต่างกัน	47
17	แสดงคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละองค์ประกอบ ของคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ความทันสมัย ของศึกษานิเทศก์ ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน	48
18	วิเคราะห์ความแปรปรวนคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียน ประถมศึกษา ความทันสมัยของศึกษานิเทศก์ ที่ทำงานอยู่ในจังหวัด ต่างกัน	50
19	แสดงคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละองค์ประกอบ ของคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ความทันสมัย ของครู ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน	51
20	วิเคราะห์ความแปรปรวนคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียน ประถมศึกษา ความทันสมัยของครู ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน	52
21	แสดงคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละองค์ประกอบ ของคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ความทันสมัย ของกรรมการ ศึกษาที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน	53

- 22 วิเคราะห์ความแปรปรวนคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียน
ประถมศึกษา ความทันสมัยของกรรมการศึกษาที่ทำงานอยู่ในจังหวัด
ตากัน 54
- 23 แสดงคะแนนเฉลี่ยและอันดับความสำคัญของคุณสมบัติส่วนตัวของ
ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ความทันสมัยของผู้บริหารการศึกษา
ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาในเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา 55
- 24 แสดงการเปรียบเทียบอันดับความสำคัญของคุณสมบัติส่วนตัวของ
ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ความทันสมัยของผู้บริหารการศึกษา
ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาในเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา 57
- 25 แสดงคะแนนเฉลี่ยและอันดับความสำคัญของคุณสมบัติด้านวิชาชีพ ของครูใหญ่
โรงเรียนประถมศึกษา ความทันสมัยของผู้บริหารการศึกษา
ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาในเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา 59
- 26 แสดงการ เปรียบ เที่ยบอันดับความสำคัญของคุณสมบัติด้านวิชาชีพ ของครูใหญ่
โรงเรียนประถมศึกษา ความทันสมัยของผู้บริหารการศึกษา
ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาในเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา 61

บทที่ 1

บทนำ

บทนำ

คุณภาพของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของครูใหญ่ เนื่องจากครูใหญ่มีหน้าที่ในการบริหารงานหลายด้าน เช่น บริหารงานด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านกิจการนักเรียน ด้านธุรการ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ฉะนั้นครูใหญ่ของมองเหินและรู้จักใช้ความสามารถของครูร่วมงาน เป็นผู้กระตุ้นครูร่วมงานให้เกิดความเชื่อมั่นและความร่วมมือกัน นอกจากนี้ครูใหญ่ยังต้องเกี่ยวข้องกับบุคลากรอีกหลายฝ่าย เช่น ผู้บริหารระดับเหนือขึ้นไป ศึกษาพิเศษ และกรรมการศึกษา ซึ่งบุคคลเหล่านี้ล้วนเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับครูใหญ่ การที่ครูใหญ่ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรเหล่านี้ย่อมมาจากหลายปัจจัยด้วยกัน เป็นทว่า ความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา บุคลิกลักษณะ คุณสมบัติของการเป็นผู้นำ ความรู้ความสามารถในการบริหาร ฯลฯ

การคัดเลือกและแต่งตั้งครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา เท่าที่ใดปฏิบัติมาจะเป็นการคัดเลือกครูประจำชั้นที่ดีที่สุดขึ้นมารับตำแหน่ง โดยที่มิได้มีการฝึกอบรมหรือเตรียมตัวเท่าที่ควร (รุ่ง แก้วแดง 2521 : ก - ก) เมื่อเข้ามาปฏิบัติงาน ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องการบังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาไม่เชื่อถือ ไม่ให้ความร่วมมือ ฯลฯ ที่เป็นดังนี้ เพราะผู้บริหารขาดความยุติธรรม ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ ขาดการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร ขาดการบำรุงขวัญและการจูงใจผู้บังคับบัญชา

(สถาบันพัฒนาผู้บริหาร 2524 : 6)

จากรายงานการวิจัยเพื่อการประถมศึกษา (กองการประถมศึกษา 2520 : 24 - 60) ซึ่งจังหวัดระยองเป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ด้วย ได้พบปัญหาเกี่ยวกับตัวครูใหญ่ และครูดังนี้ ครูใหญ่และครูขาดความเอาใจใส่ท่อนหน้าที่ ขวัญของครูอยู่ในเกณฑ์ต่ำ อันเนื่องมาจากการพิจารณาความดีความชอบ ครูไม่มีความตั้งใจในการทำงาน สวัสดิการ

ของครูไม่ตี ขาดการเอาใจใส่จากแม่บังคับบัญชา คุณภาพของครูไม่ดีเพราะขาดการฝึกอบรม การทำงานของครูขาดการประสานงาน ครูใหญ่มีความเฉื่อยชา ถ่วงงาน บางคนลุ่มหลงอยู่กับการปฏิบัติแบบเจ้าขุนมูลนาย ครูใหญ่ไม่รู้จักใช้และแบ่งงานให้ทุกคนได้ทำด้วยกัน รวมทั้งการวางตัวบุคลากรไม่ถูกต้อง

ส่วนดาวเรือง รัตนิน (ดาวเรือง รัตนิน 251๐ : 80 - 89) ได้ทำการวิจัยเรื่อง งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา โดยมีกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดชลบุรีและปราจีนบุรี ซึ่งอยู่ในเขตการศึกษา 12 ค่าย พบว่าครูใหญ่ส่วนมากบริหารงานคนเดียว ขาดการประสานงานในการบริหารงานภายใน ขาดการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การประเมินผลการทำงานของครูยังขาดหลักเกณฑ์และความยุติธรรม ขาดการแนะแนวในโรงเรียน ตลอดจนครูไม่ได้รับการสนับสนุนทางวิชาการจากแม่บังคับบัญชาและศึกษานิเทศก์เท่าที่ควร สำหรับประการหลังนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สัจจันท์ กันเจริญ (สัจจันท์ กันเจริญ 2524 : 63) ที่พบว่าศึกษานิเทศก์ประสานงานด้านวิชาการกับครูน้อยและจำกัดอยู่เฉพาะครูใหญ่

การศึกษาปัญหาภายในเขตการศึกษา 12 จากโครงการวิจัยและวางแผน เพื่อพัฒนาการศึกษาจังหวัดระยอง (จังหวัดระยอง 2524 : 2) พบว่า บุคลากรครูบางส่วนเฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้นในการทำงาน เพราะขาดการควบคุมดูแลจากครูใหญ่ ครูใหญ่ขาดการวางแผนในการทำงาน ขาดความร่วมมือจากแม่บังคับบัญชา นักเรียนมีอัตราการท้อถอยขึ้นมากและปัญหาการขาดเรียนของนักเรียน ซึ่งส่วนหนึ่งเนื่องมาจากความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนน้อย

การกำหนดมาตรฐานตำแหน่งข้าราชการครูส่วนจังหวัดได้มีขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2521 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2524 : 43 - 44) โดยครูสภาเป็นผู้นำเนินการจัดทำ และได้มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ไว้ ดังนี้

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง

1. ได้รับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพอื่น ที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ ซึ่งคุรุสภารับรองว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งข้าราชการครู ส่วนจังหวัดแต่ละตารางตำแหน่งครู 2 หรือตำแหน่งอาจารย์ 1 มาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี หรือตารางตำแหน่งครู 2 และตำแหน่งอาจารย์ 1 รวมกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี หรือตารางตำแหน่งครูใหญ่ หรือตำแหน่งศึกษานิเทศก์ 4 มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี หรือใดตารางตำแหน่งครูใหญ่หรือตำแหน่งศึกษานิเทศก์ 5

2. ใ้ดำเนินการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักสูตรและวิธีการที่คุรุสภา กำหนด

ความสามารถที่ต้องการ

1. มีความรู้ความเข้าใจในลักษณะงานที่ปฏิบัติ
2. มีความรู้ความเข้าใจ กฎหมาย กฎข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน ที่ เกี่ยวข้อง กับการปฏิบัติงาน
3. มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม และมีความเข้าใจ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

การที่คุรุสภาได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกและแต่งตั้งครูใหญ่โรงเรียน ประถมศึกษาทั้งแก่ปี พ.ศ. 2521 ไ้ยังมีได้มีการติดตามผลจากผู้นำนวนว่ามีความพอใจ และเหมาะสมหรือไม่อย่างไร และคุณสมบัติของครูใหญ่ที่ต้องการนั้นมีอะไรบ้าง ซึ่งการวิจัย ในเรื่องนี้จะให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการคัดเลือก สรรหา แต่งตั้ง และพัฒนา ครูใหญ่ ให้มีคุณสมบัติที่พึงปรารถนา ซึ่งความต้องการก็ย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม ภาษา วัฒนธรรม ลักษณะของประชากรในท้องถิ่นและอุปกรณ์ของนักเรียน

จากสภาพปัญหาทาง ๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างบน ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา ถึงคุณสมบัติของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้เกี่ยวข้อง ในเขตการศึกษา 12 เพื่อใช้ผลจากการศึกษาครั้งนี้ เป็นข้อเสนอแนะให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติใช้เป็นข้อมูลในการสรรหา คัดเลือก แต่งตั้งและพัฒนาครูใหญ่โรงเรียน

ประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 12 ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความต้องการ
ของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นและส่งผลต่อประสิทธิภาพของการศึกษาสืบไป

ความมุ่งหมายของการศึกษากันกว่า

1. เพื่อศึกษาคุณสมบัติของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงปรารถนา ตาม
ทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศิษยานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา
ในเขตการศึกษา 12
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณสมบัติของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ที่พึงปรารถนา
ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศิษยานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา
จากเขตต่างจังหวัด
3. เพื่อจัดอันดับความสำคัญ คุณสมบัติของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
ที่พึงปรารถนา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศิษยานิเทศก์
ครูและกรรมการศึกษา
4. เพื่อ เปรียบเทียบการจัดอันดับความสำคัญคุณสมบัติของครูใหญ่โรงเรียน
ประถมศึกษาที่พึงปรารถนา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน
ศิษยานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา

ความสำคัญของการศึกษากันกว่า

1. ผลการศึกษากันกว่า จะเสนอให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณาสรรหา กัดเลือก แต่งตั้งครูใหญ่โรงเรียน
ประถมศึกษา และจัดทำหลักสูตร เพื่อฝึกอบรม พัฒนาครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
ในเขตการศึกษา 12
2. ผลการศึกษากันกว่าจะนำไปเผยแพร่ให้ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
ในเขตการศึกษา 12 ได้ทราบถึงคุณสมบัติของครูใหญ่ตามทัศนะของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้
ได้ปรับปรุงตนเองให้เหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า /

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะศึกษาคุณสมบัติของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ที่พึงปรารถนา ความทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน คีษานีเทศก์ ครู และกรรมการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 12 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัด จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ทราศ ระยอง นครนายกและปราจีนบุรี มีกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 739 คน จาแนกเป็นผู้บริหารการศึกษา 52 คน ผู้บริหารโรงเรียน 166 คน คีษานีเทศก์ 44 คน ครู 373 คน และกรรมการศึกษา 104 คน

1. ตัวแปรที่ศึกษา

1.1 ตัวแปรอิสระได้แก่

1.1.1 ตำแหน่งหน้าที่ จาแนกเป็น

1.1.1.1 ผู้บริหารการศึกษา

1.1.1.2 ผู้บริหารโรงเรียน

1.1.1.3 คีษานีเทศก์

1.1.1.4 ครู

1.1.1.5 กรรมการศึกษา

1.1.2 ที่ทำงานจำแนกตามจังหวัดต่าง ๆ ได้แก่

1.1.2.1 จังหวัดจันทบุรี

1.1.2.2 จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.1.2.3 จังหวัดชลบุรี

1.1.2.4 จังหวัดตราศ

1.1.2.5 จังหวัดระยอง

1.1.2.6 จังหวัดนครนายก

1.1.2.7 จังหวัดปราจีนบุรี

1.2 ทัวแปรทาม ไค่แก่ ทั้หะเกี่วกับคุดสมบัติของครูใหญ่
โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงปรารภนาในคานทาง ๆ ดังนั้

1.2.1 คุดสมบัติส่วนทัว

1.2.2 คุดสมบัติกานวิชาชีพอ

นียามศัพท์ /

เพื่อให้ความหมายของคำหรือข้อความที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นที่เข้าใจ
ตรงกัน จึงกำหนดความหมายของคำหรือข้อความดังต่อไปนี้

1. คุดสมบัติของครูใหญ่ที่พึงปรารภนาหมายถึง คุดสมบัติท่าง ๆ ที่ครูใหญ่
จะพึงมี ซึ่งในวิจันี้สามารถวัดไค่โดยไ้แบบสอบถามที่ผู้วิจัสร้างขึ้นเอง จาแนกไค่ดังนั้

1.1 คุดสมบัติส่วนทัว ไค่แก่

1.1.1 อุปนิสัย หมายถึง ลักษณะนิสัย ซึ่งแสดงออกให้เห่นไค่จาก
การปฏิบัติทณ เช่น ความรู้สึกรชอบไม่ชอบสิ่งหนึ่งสิ่งไค่ การแสดงออกทางอารมณ์ เป็นต้น

1.1.2 ความรับผิดชอบ หมายถึง ความเอาใจไ้สและความ
ทังใจในการปฏิบัติทณที่ไ้รับมอบหมายให้สำเร็จไปท้วยคั และยอมรับในผลของการปฏิบัติ
ทณนั้ ๆ หากมีความผิดพลาดเกิดขึ้น

1.1.3 ความกระตือรือร้น หมายถึง ความมีใจฝักใฝ่ที่จะ
ปฏิบัติทณให้สำเร็จลุล่วงไปโดยรวดเร็ว

1.1.4 ความมีคุณธรรม หมายถึง การปฏิบัติทณโดยมีสำนึก
ในศีลธรรมอันคั เป็นทัวอย่างไค่ เป็นต้นว่า มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม ฯลฯ

1.1.5 การเป็นผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการ เป็นหัวหน้า
นากลุ่มไ้ทางานหรือชักนำให้เกิการ เปลี่ยนแปลงในหน่วยงานไค่

1.1.6 ความเป็นประชาธิปไตย หมายถึง ลักษณะการบริหาร
งานที่ไ้ใช้วิธีการประชาธิปไตย กล่าวคือ มีการยอมรับและเคารพในความคิเห็นของผู้อื่น
เข้าใจสิทธิและหน้าที่ของทณเอง มีความสำนึกและไ้ปัญญาในการกักสั่นแก้ปัญหากทาง ๆ

1.1.7 ความมีมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการ
เข้ากับคนอื่น ๆ ทางานร่วมกับคนอื่นได้อย่างดี

1.1.8 บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะคน เช่น
ลักษณะท่าทาง การวางตัว

1.1.9 สกิปัญญา หมายถึง ความสามารถที่แสดงออกให้เห็นทางปัญญา
ความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบ และความสามารถในการแก้ไขปัญหา

1.1.10 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการ
ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ โดยมีแนวคิดใหม่ ๆ ในการทางานที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
ไปในทางที่ดี

1.1.11 สุขภาพ หมายถึง สภาพทางกายร่างกายและจิตใจที่
สมบูรณ์แข็งแรง

1.1.12 ฐานะ หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ในสังคมและควา
มั่นคงทางการเงิน ในวิจัยนี้จะหมายถึงฐานะทางเศรษฐกิจ

1.2 คุณสมบัติด้านวิชาชีพ ได้แก่

1.2.1 ความรู้ทั่วไป หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์อื่น ๆ
ที่มีใช้ทางการศึกษา เป็นคนมีความรู้เกี่ยวกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม นโยบายของ
รัฐ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ฯลฯ

1.2.2 ความรู้ทางการศึกษา หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับ
หลักการศึกษా หลักสูตร การสอน การนิเทศการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา ฯลฯ เป็นต้น

1.2.3 ความรู้และประสบการณ์ทางการบริหาร หมายถึง ความรู้
และประสบการณ์เกี่ยวกับงานในอาชีพของผู้บริหาร โดยเฉพาะ เช่น การฝึกอบรม
ทางการบริหารการศึกษา การศึกษาในสาขาวิชาการบริหารการศึกษารวมทั้งการเคยเป็น
ผู้ช่วยผู้บริหารมาก่อน

1.2.4 ความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ความรู้ความสามารถในการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน อุปกรณ์การสอน การวัดผลการศึกษา การนิเทศการสอน การฝึกอบรมครูประจำการ ตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางวิชาการในโรงเรียน

1.2.5 ความรู้ความสามารถในการบริหารงานบุคคล หมายถึง ความรู้ความสามารถในการดำเนินงานเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ปฏิบัติงาน ใ้แก่ การสรรหาบุคคล เข้าทำงาน การมอบหมายงาน การบำรุงรักษา การพัฒนาบุคคล การให้สวัสดิการ ในการทำงาน ตลอดจนการพิจารณาความดีความชอบ

1.2.6 ความรู้ความสามารถในการบริหารงานธุรการ หมายถึง ความรู้ความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับการเงินและบริการ เช่น งานคานสารบรรณ การจัดสรรเงิน การเก็บรักษาเงิน การเบิกจ่ายเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ และการบริหาร ภายในสถานศึกษา เช่น น้ดื่ม น้ำใช้ หองพยาบาลและอาหารกลางวัน เป็นต้น

1.2.7 ความรู้ความสามารถในการบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับนักเรียนที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น การสำรวจเด็กเข้าเกณฑ์ การลงทะเบียนนักเรียน การปฐมนิเทศ การปกครองนักเรียน การรักษาระเบียบวินัย การส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนและการ จัดสวัสดิการนักเรียน

1.2.8 ความรู้ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน หมายถึง ความรู้ความสามารถในการติดต่อ การให้ความร่วมมือ การช่วยเหลือ การร่วมงาน การประสานงาน ฯลฯ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยมุ่งการสร้างสรรค์ และก่อให้เกิดประโยชน์ในคานทาง ๆ ทั้งของชุมชนและโรงเรียน

2. ผู้บริหารการศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด ผู้ช่วยผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและ ผู้ช่วยหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ

3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่
ครูใหญ่และครูช่วยครูใหญ่
4. ศึกษาธิการ หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการในจังหวัด
5. กรรมการศึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากทางราชการ ให้เป็น
กรรมการศึกษา
6. เขตการศึกษา 12 ประกอบด้วย จังหวัดจันทบุรี ฉะเชิงเทรา
ชลบุรี ตราด ระยอง นครนายกและปราจีนบุรี

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คุณสมบัติของครูใหม่โรงเรียนประถมศึกษา

ได้มีการศึกษาค้นคว้ากันมากมายเพื่อศึกษาว่า อะไร เป็นตัวชี้ให้เห็นความเป็นเลิศของครู คุณลักษณะส่วนตัวอาจเป็นปัจจัยทำให้ครูบางคนเด่น และอาจบางคนอย่างของการเป็นครูอาจเป็นการทำงานของคุณครูคนไหนได้ ฉะนั้นบุคคลจะเป็นครูที่ดีหรือไม่ จึงมีได้ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติส่วนตัวเพียงอย่างเดียว หากยังมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องของอีกหลายประการ เช่น พฤติกรรมทางจิตของครูรวมงาน ตลอดจนสถานการณ์ จากการศึกษาวิจัยกว่า 50 ปี เพื่อหาคุณลักษณะของครูที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของงาน ปรากฏว่าไม่สามารถค้นพบลักษณะพิเศษอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่สามารถจำแนกครูออกจากคนธรรมดา และยังไม่พบลักษณะพิเศษใดที่เป็นลักษณะเฉพาะแน่นอนของครู จึงสรุปได้ว่า คนเราไม่ได้เป็นหัวหน้านางาน เพราะมีลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เป็นพิเศษ แต่จะประกอบด้วยบุคลิกลักษณะหลาย ๆ อย่างประกอบกัน ซึ่งจะทองผสมผสานกับลักษณะของงาน จุดมุ่งหมายของกลุ่มและธรรมชาติของครูรวมงาน จึงจะประสบความสำเร็จด้วยดี (วิจัย วรุตทางกูร 2525 : 18) สทอกคิลล์ (Stogdill. 1948 : 25) ได้ศึกษาถึงลักษณะของผู้นำที่พอจะมีความสัมพันธ์กับผลงานของกลุ่มมากกว่าอย่างอื่น ลักษณะดังกล่าวได้แก่ สังคมดี สังคมเป็น ความเข้มแข็ง เป็นที่รู้จักและนิยมยกย่อง มีความสามารถในการวิเคราะห์หาคำสั่งและมีกลยุทธ์ ก้าวคิด กล้าหา พยายามเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ดีขึ้น มีอารมณ์ขัน ให้ความร่วมมือรวมใจอย่างดี มีชีวิตชีวา ราบรื่นแจ่มใสและมีความสามารถในการแก้ปัญหา ส่วนโนลท์ (Noel. 1966 385 - 389) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณสมบัติสำคัญ ๆ ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารเป็นผู้มีความสามารถในการทำงานได้ดี คุณสมบัตินี้ดังกล่าว ประกอบด้วย มนุษย์สัมพันธ์ ความใจกว้าง วิชิตาเนื่องงานอย่างฉลาด ความเป็นประชาธิปไตย ความสามารถในการแก้ปัญหา วางตนเป็นที่ศรัทธาของคนทั่วไป

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การยอมรับในความผิดพลาด ความมั่นใจ อารมณ์มั่นคง
ตั้งใจทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ความสามารถในการสื่อสาร รู้จักสร้างบรรยากาศ
ที่ดีในที่ทำงาน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นและการทำงาน
เป็นคนกระฉับกระเฉงว่องไวทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ

สัททท์และคณะ (Stadt. 1973 49 - 53) ได้สรุปว่า ลักษณะผู้นำ
ที่ดีจะต้องเป็นผู้มีสำนึกในมาตรฐานการทำงาน เป็นที่พึ่งของคนอื่น มีความกล้า กล้าที่จะ
จะคิด กล้าที่จะเสี่ยง มีความรับผิดชอบ มีความสามารถที่จะแบ่งงานให้ผู้อื่นปฏิบัติ
ไว้วางใจในตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสามารถในการสื่อสาร ความคิด
สุขภาพดี และมีสติปัญญาสูง

ส่วนสมพงศ์ เกษมสิน (สมพงศ์ เกษมสิน 2521 : 293 - 296) ได้ให้
ทัศนะเกี่ยวกับคุณสมบัติอันจำเป็นสำหรับความสำเร็จของผู้บริหาร ที่ทำให้ผู้บริหารปฏิบัติงาน
ได้อย่างมีประสิทธิภาพไว้ว่า จะต้องประกอบไปด้วยคุณสมบัติด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

1. พื้นฐานและประสบการณ์ (Background and Experience)

ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับงานได้ ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีความสามารถ
ในด้านการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการ วางแผนเพื่อจะเลือกวิธีการอย่างถูกต้อง และ
ต้องมีความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง เป็นผู้ให้การฝึกผู้ใต้บังคับบัญชาเท่า ๆ กับต้องมีความ
สามารถทั้งด้านเทคนิคและการบริหาร

2. สติปัญญาและคุณภาพทางสมอง (Intellectual and Mental Qualities)

ซึ่งมีความสำคัญท่อนาทีของผู้บริหารมาก ประกอบด้วยความสามารถทางด้านภาษา
ความสามารถทางด้านเหตุผล ความสามารถในการจดจำ ความรอบรู้ทั่วไป ความสามารถ
ในการวินิจฉัย ความสามารถในการยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงวิธี

3. คุณลักษณะทางโครงสร้าง หนาท่า ทาทาง (Physical Attributes)

ผู้บริหารต้องมีร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหาร โดยเฉพาะเรื่อง
เป็นที่ยอมรับนับถือของผู้อื่นว่าเป็นผู้เข้มแข็ง อุดม เป็นที่ดึงดูดใจบุคคลอื่นหรือเป็น
คุณลักษณะที่จะให้ผู้อื่นเชื่อถือได้

4. บุคลิกภาพและความสนใจ (Personality and Interests)
ซึ่งได้แก่ความสนใจ ความเชื่อมั่น มีพฤติกรรมทางอารมณ์ และมีความรับผิดชอบ

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ 2522 : 216 - 217)
ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดีและจะประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานนั้น ควรมี
คุณลักษณะ 2 ประการ คือ คุณสมบัติเบื้องต้นและคุณสมบัตินในการปฏิบัติงาน ดังนี้

คุณสมบัตินเบื้องต้นของบริหาร มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดรอบรู้ รับผิดชอบ สามารถ
ในการวิเคราะห์ สามารถในการพิจารณาเหตุการณ์ มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้รอบรู้
เป็นที่พึ่งแก่ผู้น้อยและเชื่อถือไว้วางใจได้ รักสันติใจแน่นอนไม่วางใจ รู้จักปรับตัว และ
เปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม จิตใจมั่นคงไม่เอาแต่อารมณ์ มีบุคลิกลักษณะ และ
ความประพฤติส่วนตัว มีคุณสมบัติของผู้นำ

คุณสมบัตินในการปฏิบัติงาน ริเริ่มและมีความคิดใหม่ ๆ อยู่เสมอ ใจกว้าง
รู้จักหว่านเวลา รู้ว่าจะรับใครคนไหนรับใคร รับฟังและรู้จักเลือกความเห็นที่ดี
หนักเอาเบาสู้ หนักแน่นอดทน ไม่ท้อถอย สามารถในการสร้างสรรค์ สามารถในการ
ปรับปรุงงาน รู้จักพิจารณาพัฒนาอุปสรรค

จากคุณสมบัติที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นคุณสมบัติของผู้นำโดยทั่ว ๆ ไป
จะพึงมี ฉะนั้นครูใหญ่ในฐานะที่เป็นบุคคลที่ควรมอบให้เป็นผู้นำในการดำเนินงานของ
คณะครูและบุคคลอื่น ๆ ในส่วนของโรงเรียน เพื่อให้งานนั้นบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้
(วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ชีระกุล 2523 : 74) ก็ควรมีคุณสมบัติเหล่านี้ด้วย
ซึ่งก็ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวเน้นถึงคุณลักษณะของครูใหญ่ในด้านต่าง ๆ ไว้ดังนี้ ✓

วาลควิสต์ (Steig and Frederic. 1969 137 Citing Walquist)
ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้บริหารโรงเรียนไว้ว่า เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่และความรับ
ผิดชอบมากมาย ซึ่งต้องอาศัยการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มเพื่อนร่วมงาน นักเรียน
ชุมชนและคณะกรรมการที่ปรึกษาต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกับกลุ่มต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว
เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรู้ถึง ประวัติ ประเพณี และปัญหา

ทางอาชีพของทณ มีความสามารถที่จะมองเห็นปัญหาและวิธีแก้ มองเห็นความบกพร่อง
 ด้านโครงสร้างขององค์การ ที่เป็นเหตุให้งานไม่เกิดประสิทธิภาพ สามารถเปลี่ยนแปลง
 ปรับปรุงแก้ไขเท่าที่จำเป็น สิ่งที่สำคัญและจำเป็นเหนือสิ่งอื่นใดก็คือ ผู้บริหารจะต้องแก้ปัญหา
 ด้วยวิธีประชาธิปไตยด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง อีกประการหนึ่ง ผู้บริหารต้องเป็นผู้
 น่าคบหาสมาคม คือ ต้องเป็นผู้ที่ชอบคนอื่นและเป็นผู้ที่คนอื่นชอบ เป็นผู้ให้ความอบอุ่น
 แก่ผู้ร่วมงาน ผู้บริหารจะทำงานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพไม่ได้เลย หากไม่เป็นที่รักใคร่
 นับถือของผู้ที่เกี่ยวข้อง

- พนัส หันนาคินทร (พนัส หันนาคินทร 2513 : 45 - 49) ได้แยก
 คุณสมบัติของครูใหญ่เป็น 2 ประการ คือ คุณสมบัติส่วนตัว และคุณสมบัติทางวิชาชีพ
- คุณสมบัติส่วนตัว บุคคลที่จะเป็นครูใหญ่ควรจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติดังต่อไปนี้
1. มีสุขภาพดี งานครูใหญ่เป็นงานหนัก ต้องอาศัยความอดทนทั้งกายและใจ
 อยู่ตลอดเวลา ดังนั้นคุณสมบัติประการแรกที่จะต้องคำนึงถึงก็คือ สุขภาพ ถึงแม้ว่าจะเก่ง
 ลึกเพียงไร ถ้าสุขภาพไม่ดีความเก่งนั้นก็หาเป็นประโยชน์อันใดไป ตามความเป็นจริงแล้ว
 ไม่ว่าจะเป็นงานอาชีพใดก็ตาม ความเป็นผู้มีสุขภาพอันดี เป็นหลักประกันประการแรกในการ
 ทำงานนั้น ๆ ทั้งสิ้น
 2. ความเฉลียวฉลาด หากหัวหน้างานขาดความเฉลียวฉลาดก็ย่อมเป็นเครื่องเล่น
 ของลูกน้อง การตัดสินใจในปัญหาทาง ๆ ก็คงหาด้วยความลำบาก
 3. มีอารมณ์มั่นคง มีความเป็นผู้ใหญ่ ถ้าครูใหญ่มีอารมณ์ไม่มั่นคงก็ของบริหารงาน
 ด้วยอารมณ์มากกว่าด้วยหลักการและเหตุผล ทราบใดที่ครูใหญ่บริหารด้วยอารมณ์ทราบนั้น
 ความสัมพันธ์ระหว่างครูใหญ่กับผู้บังคับบัญชาก็เป็นด้วยดีไต่ยาก ผลก็คือความไม่ราบรื่น
 ในการบริหารงาน
 4. มีความประพฤติดี มีคุณธรรมสูง ครูใหญ่เป็นผู้นำไม่เฉพาะแต่ในโรงเรียน
 เท่านั้น เป็นผู้นำในชุมชนอีกด้วย จึงต้องเป็นผู้ที่มีความประพฤติดี สมกับเป็นผู้ที่ดำเนินการ
 ให้การศึกษาแก่บุคคลในชุมชนนั้น ๆ

5. ความสามารถในการแสดงออกซึ่งความคิด กล่าวคือ ความสามารถในการพูด
 ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าครูใหญ่ต้อง เป็นนักพลีโนม ใจคนอย่างเชี่ยวชาญ (ถ้าเป็นไปได้ก็ยิ่งดี)
 แต่อย่างน้อยที่สุด ครูใหญ่ต้องสามารถพูดคุยกับคนอื่นเข้าใจความคิดของตนเองได้โดยไม่คลาดเคลื่อน
 จากที่ตั้งใจไว้

6. คุณลักษณะอื่น ๆ เช่น ความไม่เห็นแก่ตัว การรู้จักเกรงใจผู้อื่น ความมีไหวพริบ
 ฯลฯ เหล่านี้เป็นคุณลักษณะที่ทำให้ครูใหญ่เป็นบุคคลที่น่านับถือ และน่าเลื่อมใสยิ่งขึ้น

คุณสมบัติทางวิชาชีพ ครูใหญ่เป็นบุคลากรในโรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันทางวิชาการโดย
 ทรง ดังนั้นนอกเหนือไปจากคุณสมบัติในด้านความเป็นผู้นำแล้ว ความรอบรู้ทางวิชาการและ
 วิชาชีพก็เป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งสำหรับครูใหญ่อีกด้วย คุณสมบัติทางวิชาการของครูใหญ่
 มีดังนี้

1. ความรู้ทางวิชาการ

1.1 ความรู้ทางด้านวิชาการทั่วไป ทั้งนี้ได้หมายความว่า ครูใหญ่ต้องรู้ดี
 หมดทุกวิชา แต่ครูใหญ่ต้องรู้หลักเบื้องต้นของวิชาเหล่านั้น เพื่อว่าการตรวจตราและการควบคุม
 ทลอดจนการให้คำแนะนำแก่ครูให้กระทำได้อย่างถูกต้องโดยไม่ผิดพลาด

1.2 ความรู้ทางด้านวิชาชีพ ได้แก่ความรู้ที่จำเป็นแก่การบริหารงานในโรงเรียน
 และหลักแห่งการจัดและให้การศึกษา เช่น วิชาปรัชญาการศึกษา หลักการศึกษาระดับประถมหรือ
 มัธยม วิชาว่าด้วยการวัดผลการศึกษา จิตวิทยา หลักการบริหารโรงเรียน การแนะแนว
 การจัดหลักสูตร และหลักวิธีวิจัยการศึกษา เป็นต้น

2. ประสบการณ์และระดับความรู้ ระดับความรู้ในที่นี้หมายถึง ระดับปริญญาที่ครูใหญ่
 ได้รับ ถึงแม้ว่าปริญญาไม่ได้เป็นเครื่องประกันว่าบุคคลผู้นั้นสามารถทำงานได้ผลดีก็ตาม
 แต่ก็เป็นเครื่องแสดงความสามารถทางสติปัญญาและความรู้ที่นำมาประกอบการงานได้พอสมควร
 ในด้านประสบการณ์นั้นก็มีความสำคัญมากในการเป็นครูใหญ่ การได้ผ่านงานมา ย่อมมีความ
 รอบรู้มากกว่าคนที่ไม่เคยผ่านงานนั้น ๆ มาก่อนงานประจำหรืองานปกครอง ท้องการเวลา
 สำหรับหาความเข้าใจทั้งสิ้น สิ่งเหล่านี้ก็มาจากประสบการณ์ไม่ว่า ประสบการณ์
 ช่วยให้เราเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ตามความเป็นจริงดีขึ้น อย่างไรก็ตามประสบการณ์อย่างเดียว

ยอมไม่พอ ผู้ที่เคยเห็นเขาทำงานโดยไม่ทราบหลักการ สิ่งที่จะได้จากประสบการณ์ก็คือ การหาความถี่ได้ เห็น แก่บุคคลที่มีทั้งหลักการ หลักวิชาและประสบการณ์ ย่อมเป็นเครื่อง ประกันได้ว่างานของเขาควรก้าวหน้าไปในทางที่ดี

3. การฝึกอบรมในระหว่างประจำทำงาน มีกิจกรรมหลายอย่างที่ครูใหญ่ อาจกระทำเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ เช่น การอ่านหนังสือนิตยสาร เกี่ยวกับ วิชาการและวิชาชีพ การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระหว่างครูใหญ่ด้วยกัน การประชุมทางวิชาการ การฟังปาฐกถา การไปคูโรงเรียนอื่นที่อาจมีจุดเด่นคนละอย่าง พอที่จะนำมาใช้ได้ การเขียนบทความ ในการเขียนบทความทำให้ของคนควา อ่านหนังสือ มากยิ่งขึ้น เป็นเครื่องมืออันดีที่ทำให้ครูใหญ่ได้ทั้งอ่านและเขียนแสดงความคิดออกมา เป็น ก้าวอ้าว

จากอบสัน ลอกสคอน และ วิกแมน (Jacobson, Logsdon and Wiegman. 1973 40 - 44) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า ผู้ที่เป็นครูใหญ่นั้น ควรคำนึงถึงดังนี้

1. คุณสมบัติทั่วไป เป็นผู้มีความสามารถในการจัดการและเป็นผู้บริหาร ที่มีทักษะบริหารโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้มีเทศหรือประสานงานการเรียน การสอน มีความเฉลียวฉลาดและมีไหวพริบในการบริหาร สามารถตัดสินใจได้อย่าง ฉับพลันและถูกต้อง รู้จักมอบอำนาจและความรับผิดชอบแก่ผู้ที่เหมาะสม นอกจากนี้ครูใหญ่ ยังต้องเป็นผู้จัดการที่ดี รุรายละเอียดยเกี่ยวกับการเงินที่ใช้สำหรับกิจการต่าง ๆ รู้จัก ใช้จ่ายอย่างประหยัด ดูแลกิจการต่าง ๆ ภายในโรงเรียนอย่างรอบคอบ

2. คุณสมบัติส่วนตัว ครูใหญ่ควรมีความสามารถในด้าน การสอนและสาธิต การสอนได้และทอง เป็นผู้มีความรู้ทางการศึกษา ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ยอมรับรูปแบบการสอน ที่ดีอื่น ๆ มากกว่ายึดแบบที่ตนเองมีความชำนาญ นอกจากนี้ครูใหญ่ของมีสุขภาพดี บุคลิกดี พุทหรือฟังได้ชัดเจน มีสุขภาพจิตดี มีสติปัญญาสูง สามารถหาเทคนิคการทำงานให้ มีประสิทธิภาพ มีใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของ คณะครูและเด็ก เป็นผู้ไม่เสงห์ในตนเอง

และมีอารมณ์มั่นคง นอกจากนี้ยังอาจ เป็นผู้ได้รับการศึกษาอบรมผู้บริหารโรงเรียนจาก
สถานอุดมศึกษาต่าง ๆ จากคลินิกสำหรับบริหารครูใหญ่ให้ เป็นคนทันสมัยอยู่เสมอ

✓ อภิรมย์ ๗ นคร (อภิรมย์ ๗ นคร 2521 : 12 - 13) ได้กล่าวสรุป
ไว้นางองเกี่ยวกับพนัส หันนาคินท์ ว่าความเจริญของโรงเรียนต้องอาศัยผู้บริหาร
โรงเรียน ที่มีสมรรถภาพทั้งทางส่วนทั่วและทางวิชาชีพ

✓ วิจิตร วรุตบางกูร และ สุพิชญา ชีระกุล (วิจิตร วรุตบางกูร และ
สุพิชญา ชีระกุล 2523 : 74 - 76) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติ ของผู้บริหาร
โรงเรียนที่ดีไว้ ดังนี้คือ

1. ความเป็นผู้นำ (Leadership) คือ มีอิทธิพลในตนเองสูงกว่า
อิทธิพลอื่น ๆ ของบุคคลในกลุ่ม และสามารถชักนำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงในหน่วยงาน
ได้ง่าย คุณสมบัติในด้านนี้ประกอบไปด้วยลักษณะต่าง ๆ คือ ความร่าเริงแจ่มใสและ
ออกทน ความสามารถในการตัดสินใจ ความสามารถในการจูงใจคน ความรับผิดชอบ
ความฉลาดและไหวพริบดี ความขยันขันแข็ง ความเสียสละ บุคลิกภาพดี ความเป็นประชาธิปไตย

2. ความรู้และประสบการณ์ (Knowledge and Experience)
เป็นคุณสมบัติที่เกี่ยวกับงานในอาชีพของผู้บริหารโดยเฉพาะ เป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่ง
ความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษา ความรู้เท่าทันเหตุการณ์ ความรู้และประสบการณ์ใน
วิชาการบริหาร

3. มนุษยสัมพันธ์ (Human Relationship) ผู้บริหาร ทำงาน
ร่วมกับบุคคลทั้งนอกและในโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์
ซึ่งประกอบไปด้วยลักษณะที่สำคัญ ๆ ดังนี้ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเสมอทนเสมอปลาย
ยกย่องชมเชย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความยืดหยุ่น เปิดเผย เป็นกันเอง

4 มีคุณธรรมสูง (Virtue) คุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้บริหารให้ประพฤติแต่ในสิ่งที่ดีงาม ได้แก่ มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความจงรักภักดี มีศีลธรรม -

5 มีสุขภาพดี (Healthy) สุขภาพในที่นี้หมายถึง สุขภาพทางกาย และสุขภาพจิต สุขภาพเป็นเครื่องสร้างเสริมการปฏิบัติงานให้ถูกต้องและสม่ำเสมอ อยู่เสมอ

งานวิจัยภายในประเทศที่เกี่ยวข้อง

✓ สายหยุด อุทัยศรี (สายหยุด อุทัยศรี 2505 : 21) ได้ศึกษาบุคลิกภาพของครูใหญ่ในทัศนะของครูสตรีโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากครู 320 คน โดยจัดแบ่งลักษณะทางบุคลิกภาพของครูใหญ่ออกเป็น 6 ประการ คือ ลักษณะภายนอก ลักษณะนิสัย สมรรถภาพ ลักษณะผู้นำ มนุษยธรรมและครอบครัว พบว่า บุคลิกภาพของครูใหญ่ในปัจจุบันอยู่ในเกณฑ์ดี ลักษณะผู้นำอยู่ในเกณฑ์ต่ำ สำหรับสมรรถภาพและลักษณะภายนอก ครูสตรีเห็นว่ามีความสำคัญน้อยกว่าลักษณะอื่น โดยทั่วไปครูส่วนใหญ่เน้นสมรรถภาพในแง่ภูมิมากกว่า

✓ อภิชัย แคนวงศ์ (อภิชัย แคนวงศ์ 2506 : 25) ได้ศึกษาทัศนคติของครูชายเกี่ยวกับบุคลิกภาพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 210 คน โดยกาเป็นการเช่นเดียวกับ สายหยุด อุทัยศรี ผลการวิจัยพบว่าบุคลิกภาพของครูใหญ่โดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ดี บุคลิกภาพที่ครูใหญ่มีมากที่สุด คือ มนุษยธรรม แต่ลักษณะนิสัยสมรรถภาพและลักษณะผู้นำอยู่ในเกณฑ์พอใช้

✓ ชีระ ฤๅญเจริญ (ชีระ ฤๅญเจริญ 2512 : 27) ได้ศึกษาพฤติกรรมในการบริหารของสถานฝึกหัดครู กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและอาจารย์วิทยาลัยครู 22 แห่ง จากการศึกษาค้นพบว่า ผู้บริหารควรมีลักษณะดังนี้ เจตนิยาลาด มีไหวพริบดี เชื่อมมั่นในตนเอง มีความเด็ดเดี่ยวในการบริหาร มีกำลังใจเข้มแข็ง สามารถเรียนรู้

และศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว มีความรอบคอบ มีความกระตือรือร้น
สภาพ เป็นมิตรที่ดี มีเมตตา กรุณา และยุติธรรม สามารถนำและแนะนำคนอื่นให้ศรัทธา
ทำงานและมุ่งมั่น

✓ ส่วน อนันท์ มาสวัสดิ์ (อนันท์ มาสวัสดิ์ 2518 : 45) ได้ศึกษาคุณลักษณะ
ของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงปรารถนาตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา
จังหวัดพิษณุโลก / กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูและครูใหญ่ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
กรมสามัญศึกษาและเทศบาล จำนวน 347 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบบให้
จัดอันดับความสำคัญของคุณลักษณะของครูใหญ่ที่พึงปรารถนา 10 ประการ ผลการศึกษาพบว่า
คุณลักษณะของครูใหญ่ที่พึงปรารถนาที่เด่นมี 3 ประการคือ

1. ปกครองบังคับบัญชาโดยยึดหลักพรหมวิหาร 4
2. มีความรู้ความสามารถในการบริหารกิจการโรงเรียน
3. มีความยุติธรรม

✓ สุปิร อายุวัฒน์ (สุพิร อายุวัฒน์ 2519 : 72) ได้ศึกษาคุณสมบัติของ
ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ พบว่า ประสิทธิภาพและ
ระดับความรู้ของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ ได้แก่
ผู้ที่มาดำรงตำแหน่งครูใหญ่ ควรได้มาจากการคัดเลือก มีอายุราชการไม่น้อยกว่าห้าปี
เคยเป็นครูประจำชั้น หัวหน้าหมวดวิชาและช่วยครูใหญ่มาก่อน มีวุฒิปริญญา หรือ
เทียบเท่าเป็นอย่างต่ำ มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี เป็นข้าราชการชั้นโท เคยศึกษา
หรือเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาแล้ว

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

จากการวิเคราะห์งานวิจัยมากกว่า 100 เรื่อง ที่เกี่ยวกับลักษณะ (Traits)
ของการเป็นผู้นำ คอลล (Coll. 1968 . 153 - 155) ได้สรุปว่า ผู้นำทาง
การศึกษามีลักษณะดังนี้

1. ควรเป็นคนที่มักจะเอาใจเขามาใส่ใจเรา ผู้นำควรจะเป็นผู้มีความรู้สึกไวต่อความต้องการหรืออารมณ์ของสมาชิกของกลุ่ม
2. ควรเป็นคนกระฉับกระเฉง ผู้นำจะทองกระทันหันให้สมาชิกเห็นว่าเป็นผู้มีความกระตือรือร้น มีความตื่นตัว แจ่มใสรวดเร็ว
3. ควรได้รับการยอมรับจากสมาชิกว่าเป็นสมาชิกของกลุ่ม ในที่นี้มีได้หมายถึงแค่เพียงว่าผู้นำจะทองเป็นสมาชิกธรรมชาติของกลุ่มเท่านั้น แต่หมายรวมถึงพฤติกรรมของผู้นำจะทองสอดคล้องกับเกณฑ์เฉลี่ย (Norms) ของกลุ่ม มีความคิดไม่ต่างหรือห่างจากความคิดของกลุ่มมากนัก
4. ควรเป็นที่พึ่งของสมาชิก ครู นักเรียน คนงาน ภรรยา ซึ่งทางก็ทองการความช่วยเหลือเมื่อเผชิญกับปัญหา
5. ควรเป็นผู้ที่ควบคุมอารมณ์ของตนได้
6. ควรเป็นผู้มีสติปัญญา
7. ควรสนใจในบทบาทของตนเอง

แม็กนัสสัน (Magnusson, 1971 : 133 - A) ได้ทำการศึกษาพบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนนั้นประกอบด้วยคุณลักษณะทางค่านิยมส่วนตัวและทางวิชาชีพ ดังนี้คือ

1. คุณลักษณะส่วนตัว ได้แก่ มีความยุติธรรม มีความรอบรู้ มีอารมณ์มั่นคง มีความซื่อสัตย์และจริงใจ มีความเป็นกันเอง มีอารมณ์ขัน เปิดเผย เข้าใจง่าย มีความมั่นคง คือ คงเส้นคงวา มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
2. คุณลักษณะด้านวิชาชีพ ได้แก่ มีความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่นได้ดี มีความรู้ในวิชาการบริหารดี รู้จักการมอบหมายงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความสามารถในการตัดสินใจดี มีความสามารถทองการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีการวางแผนงานและจัดหน่วยงานดี ให้ความสนใจแก่ผู้ร่วมงาน รู้จักใช้อำนาจอย่างเหมาะสม มีวิธีการเข้าหาและใช้ประโยชน์จากสิ่งนั้น ๆ ได้ดี

เบนจามิน (Benjamin. 1972 : 718 - 719 - A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการคัดเลือกครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาของชนกลุ่มน้อยในนิวยอร์ก พบว่าคณะกรรมการการศึกษาและอุปการของนักเรียนต้องการครูใหญ่ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท และมีประสบการณ์บริหารที่ผ่านการทดสอบจากคณะกรรมการของรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสายหยุก อุตัยศรี (สายหยุก อุตัยศรี 2505 : 21) ที่พบว่าครูส่วนใหญ่เน้นสมรรถภาพของครูใหญ่ในเรื่องวุฒิมากกว่า นอกจากนี้ เบนจามิน ยังได้พบข้อบกพร่องว่า ครูใหญ่ควรมีประสบการณ์ในการสอน และเคยเป็นผู้ช่วยครูใหญ่มาก่อน มีความซื่อสัตย์ มีสติปัญญา มีความสามารถในการคิดอย่างทันที่ทันใจ สำหรับในเรื่องอายุ เพศ และศาสนาของครูใหญ่ ไม่เป็นปัจจัยสำคัญในการเลือก

สตอกคิล (Stogdill. 1974 : 62 - 63) ได้สรุปผลจากงานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จหลายฉบับ ผลสรุปที่สำคัญมีดังนี้

1. บุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้นำมีคุณสมบัติเหนือกว่าสมาชิกของกลุ่มในเรื่องเกี่ยวกับ สติปัญญา ผลการศึกษาเล่าเรียน ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมและสังคม สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม
2. บุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้นำมีลักษณะดังต่อไปนี้ มากกว่าส่วนเฉลี่ยของสมาชิกของกลุ่ม คือ รู้จักการเข้าสมาคม มีความคิดริเริ่ม มีความเพียรพยายาม รู้จักวิธีที่จะทำงานให้สำเร็จ มีความเชื่อมั่นในตนเอง คั่นตัวและหยั่งรู้ในสถานการณ์ มีความร่วมมือ เป็นที่นิยมของปวงชน มีความสามารถในการปรับตัว มีความสามารถในการพูด
3. คุณสมบัติที่มีความสัมพันธ์สูงกับการเป็นผู้นำก็คือ ความคิดริเริ่ม การเป็นที่นิยมของปวงชน ความสามารถในการเข้าสังคม การตัดสินใจ ความปรารถนาที่จะทำดีที่สุด การมีอารมณ์ขัน การมีความร่วมมือกับคนอื่น ความสามารถทางกีฬา

4. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการเป็นผู้นำ แยกออกได้เป็น 5 ประเภท คือ

4.1 ความสามารถ มีความหมายรวมถึง สติปัญญา ความกระตือรือร้น
ความสามารถในการพูด ความคิดริเริ่ม การตัดสินใจ

4.2 ความสำเร็จ ได้แก่ ทางการศึกษา ความรู้และการกีฬา

4.3 ความรับผิดชอบ ได้แก่ การเป็นที่พึ่งของคนอื่น ความเพียร
พยายาม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความปรารถนาที่จะทำดีที่สุด

4.4 สถานะ รวมถึงสถานะทางสังคมและการเป็นที่ยอมรับของคนอื่น

4.5 สถานการณ์ ได้แก่ ทักษะ ความต้องการและความสนใจของ
ผู้ร่วมงานตามจุดประสงค์ของการบรรลุถึง

จากการสรุปงานวิจัยทาง ๆ เกี่ยวกับการเป็นผู้นำของสโตกคิล (Stogdill.
1974 : 74 - 75) ทั้งในปี ค.ศ. 1948 และ ค.ศ. 1970 มีความเห็นสอดคล้องกัน
ว่าลักษณะของผู้นำที่ดีมีดังนี้

1. ลักษณะทางกาย ผู้นำเป็นผู้ที่แข็งแรง มีร่างกายเป็นสง่า
2. ภูมิหลังทางสังคม ผู้นำเป็นผู้ที่มีการศึกษาและมีสถานะทางสังคมดี
3. สติปัญญา ผู้นำเป็นผู้ที่มีสติปัญญาสูง มีการตัดสินใจดีและมีทักษะในการสื่อ

ความหมายและการพูด

4. บุคลิกภาพ ผู้นำเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตัวเอง มีความสุขุมรอบคอบ
มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ มีจริยธรรม มีความเชื่อมั่นในตนเอง

5. ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน ผู้นำเป็นผู้ที่มีความปรารถนาจะทำดีที่สุด
ปรารถนาที่จะรับผิดชอบ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มุ่งทำงาน

6. ลักษณะทางสังคม ผู้นำเป็นผู้ที่ปรารถนาจะร่วมมือกับคนอื่น มีเกียรติ
และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกและคนอื่น ๆ เขาสังคมได้เก่งมีความฉลาดเฉลียวในการสังคม

เอกการคท์ (Eckhardt. 1978 : 562 - 563 - A) ได้ศึกษา
 เกณฑ์การเลือกครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาของคณะกรรมการ
 ศึกษาในรัฐอิลลินอยส์ พบว่าคณะกรรมการศึกษาโรงเรียนมีเกณฑ์การเลือกครูใหญ่
 โรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่แตกต่างกัน และมีความต้องการ
 ครูใหญ่ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ทั้งนี้ การรับรู้ในตำแหน่งหน้าที่ มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีทักษะ
 ในการตัดสินใจ มีทักษะในการสื่อสาร มีความสัมพันธ์ในบุคลิกภาพ มีการปรับตัวโดย
 รอบคอบ มีลักษณะทางศีลธรรม จรรยา มีสติปัญญา มีสุขภาพดี มีมนุษยสัมพันธ์

X จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องคุณสมบัติของครูใหญ่พอจะ
 สรุปคุณสมบัติที่สำคัญ ๆ ของครูใหญ่ได้ 2 ประการ คือ

1. คุณสมบัติส่วนตัว ได้แก่ อุปนิสัย ความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น
 ความมีคุณธรรม การเป็นผู้นำ ความเป็นประชาธิปไตย ความมีมนุษยสัมพันธ์
 บุคลิกภาพ สติปัญญา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สุขภาพและฐานะ
2. คุณสมบัติด้านวิชาชีพ ได้แก่ ความรู้ทั่วไป ความรู้ทางการศึกษา
 ความรู้และประสบการณ์ทางการบริหาร ความสามารถในการบริหารโรงเรียน ด้าน
 วิชาการ ด้านบุคลากร ด้านธุรการ ด้านกิจการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า /

1. ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนศึกษานิเทศก์ ครูและ
 กรรมการศึกษา ที่อยู่จังหวัดต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่
 โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงปรารถนาแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนศึกษานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา
 ที่อยู่จังหวัดต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
 ที่พึงปรารถนาแตกต่างกัน

3. การจัดอันดับความสำคัญ คุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
ที่แจ้งปรารภตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศักขานินเทศก์
ครูและกรรมการศึกษาไม่สอดคล้องกัน

4. การจัดอันดับความสำคัญ คุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียน
ประถมที่แจ้งปรารภตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน
ศักขานินเทศก์ ครูและกรรมการศึกษาไม่สอดคล้องกัน

บทที่ 3

วิชาเน้นการ ศึกษาคนควา

การดาเน้นการ ศึกษาคนควาจะกล่าวถึง เรื่องต่อไปนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้าง เครื่องมือ ✓
4. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ มีกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้อง 5 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด ผู้ช่วยผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนประกอบด้วยครูใหญ่ และช่วยครูใหญ่ กลุ่มศึกษานิเทศก์ กลุ่มครู และกลุ่มกรรมการศึกษาโรงเรียน ในจังหวัดจันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ทราด ระยอง และปราจีนบุรี ของเขตการศึกษา 12

1.2 กลุ่มตัวอย่าง สุ่มจากกลุ่มประชากรดังกล่าวข้างตน ซึ่งมีขั้นตอนการ สุ่ม ดังนี้

11.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารการศึกษาดาเน้นการดังนี้

1.2.1.1 สุ่มผู้อำนวยการประถมศึกษา และช่วยผู้อำนวยการ ประถมศึกษาจากทุกจังหวัด ควบการสุ่มแบบง่าย มารอยละ 70 ของแต่ละจังหวัด ได้กลุ่มตัวอย่าง 14 คน

1.2.1.2 สุ่มอาสาจากทุกจังหวัด มาร้อยละ 40 ของแต่ละจังหวัดและถือว่า หัวหน้าการประถมศึกษาและช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาของทุกอำเภอที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ได้กลุ่มตัวอย่าง 40 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารการศึกษาทั้งสิ้น 54 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน ดำเนินการดังนี้

1.2.2.1 สุ่มครูใหญ่มาร้อยละ 10 จากโรงเรียนในอำเภอที่สุ่มไว้แล้ว ได้กลุ่มตัวอย่าง 86 คน

1.2.2.2 สุ่มช่วยครูใหญ่มาร้อยละ 10 จากโรงเรียนในอำเภอที่สุ่มไว้แล้ว ได้กลุ่มตัวอย่าง 86 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนทั้งสิ้น 172 คน

1.2.3 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นศึกษานิเทศก์ ดำเนินการดังนี้

สุ่มศึกษานิเทศก์จากทุกจังหวัดมาร้อยละ 45 ได้กลุ่มตัวอย่าง 45 คน

1.2.4 กลุ่มตัวอย่างครูดำเนินการดังนี้

1.2.4.1 สุ่มโรงเรียนมาร้อยละ 20 จากอำเภอที่สุ่มไว้แล้ว ได้จำนวนโรงเรียน 175 โรงเรียน

1.2.4.2 สุ่มครูมาร้อยละ 20 จากโรงเรียนที่สุ่มไว้แล้ว ได้กลุ่มตัวอย่าง 419 คน

1.2.5 กลุ่มตัวอย่างกรรมการศึกษา ดำเนินการดังนี้

1.2.5.1 สุ่มโรงเรียนมาร้อยละ 10 จากอำเภอที่สุ่มไว้แล้ว ได้จำนวนโรงเรียน 86 โรงเรียน

1.2.5.2 สุ่มกรรมการศึกษามาร้อยละ 40 จากโรงเรียนที่สุ่มไว้แล้ว ได้กลุ่มตัวอย่าง 172 คน

ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามจังหวัด

จังหวัด	ผู้บริหาร การศึกษา	ผู้บริหาร โรงเรียน	ศึกษา นิเทศก์	ครู	กรรมการ ศึกษา	รวม
จันทบุรี	6	10	7	27	10	60
ฉะเชิงเทรา	8	24	7	65	24	128
ชลบุรี	10	36	7	94	36	183
ตราด	6	8	7	21	8	50
นครนายก	6	16	7	39	16	84
ระยอง	6	24	7	59	24	120
ปราจีนบุรี	12	54	7	114	54	241
รวม	54	172	49	419	172	866

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อทราบคุณสมบัติของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาตามความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผู้รอกแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณสมบัติของครูใหญ่

ที่พึงปรารถนา แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ คุณสมบัติส่วนตัว และคุณสมบัติด้านวิชาชีพ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่ามี 4 ตัวเลือกคือ จำเป็นอย่างยิ่ง จำเป็น จำเป็นน้อย ไม่จำเป็น

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเพิ่มเติมคุณสมบัติของครูใหญ่ที่ทรงการนอกเหนือจากตอนที่ 2

3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษา เกี่ยวกับการ กำหนดขอบเขตของข้อคำถาม จากนั้นได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบสอบถามแบบปลายเปิด ศึกษากรอบความคิด เรื่องคุณสมบัติของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร การศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาเนื้อหาหลักสูตรและกระบวนการศึกษา ในเขตโรงเรียน ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ แล้วนำข้อมูลมาสร้าง เป็นแบบสอบถาม คุณสมบัติของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาคัดพิเคราะห์ 2 ด้านคือ คุณสมบัติส่วนตัว และคุณสมบัติด้านวิชาชีพ เป็นแบบสอบถามประมาณค่า และให้กรรมการที่ปรึกษาทบทวน แก้ไข เพื่อหาความเที่ยงตรงแล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับประชากร ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ นำคะแนนที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ α - Coefficient. ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97

4. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอนหนังสือแนวก้าวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาทั้ง 7 จังหวัด ในเขตการศึกษา 12 เพื่อขออนุญาต และแนวก้าวในการเก็บข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยเก็บข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และกำหนดวันให้ผู้ตอบส่งแบบสอบถามคืน โดยหัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้รวบรวมส่ง

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถาม ที่ส่ง	จำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	ได้รับคืนคิดเป็น ร้อยละ
1. ผู้บริหารการศึกษา	54	52	96.30
2. ผู้บริหารโรงเรียน	172	166	96.51
3. ศึกษานิเทศก์	49	44	89.79
4. ครู	419	373	89.02
5. กรรมการศึกษา	172	104	60.46
รวม	866	739	85.33

5. วิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบเรียบร้อยแล้ว มาดำเนินการวิเคราะห์
ดังต่อไปนี้

1. คัดเลือกเอาแบบสอบถามที่สมบูรณ์
2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาทราวจึงคะแนนเฉพาะตอนที่ 2
3. การทดสอบสมมุติฐาน
 - สมมุติฐานข้อ 1,2 ใช้ F - test
 - สมมุติฐานข้อ 3,4 ใช้ H - test

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ α - Coefficient สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_1^2}{s_t^2} \right]$$

(ดูน สายยภ 2524 : 171)

เมื่อ α = ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 n = จำนวนข้อในแบบสอบถาม
 s_1^2 = ความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
 s_t^2 = ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งหมด

2. ทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง 7 กลุ่ม โดยใช้ F - test สูตร

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

(ดูน สายยภ 2522 : 258/1)

เมื่อ F = ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความแตกต่างระหว่างกลุ่ม
 MS_b = ค่าเฉลี่ยของผลทางกำลังสองระหว่างกลุ่ม
 MS_w = ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม

3. การทดสอบหาความสัมพันธ์ของการจัดอันดับ โดยใช้ H - test สูตร

$$H = \frac{12}{N(N+1)} \sum_{j=1}^k \frac{R_j^2}{n_j} - 3(N+1)$$

(วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 161)

เมื่อ	H	=	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม
	N	=	ผลรวมของจำนวนข้อมูลในแต่ละกลุ่ม
	n_j	=	จำนวนข้อมูลในแต่ละกลุ่ม
	R_j	=	ผลรวมของจำนวนอันดับในแต่ละกลุ่ม
	k	=	จำนวนกลุ่มที่ต่างกัน

ในกรณีที่อันดับเท่ากันจะทอกรปรับค่า H โดยใช้สูตรดังนี้

$$\frac{12}{N(N+1)} \sum_{j=1}^k \frac{R_j^2}{n_j} - 3(N+1)$$

$$H = \frac{\text{ค่าที่ได้จากสูตรข้างบน}}{1 - \frac{\sum T}{N^3 - N}}$$

$$1 - \frac{\sum T}{N^3 - N}$$

$$T = t^3 - t$$

$$t = \text{จำนวนของอันดับที่เท่ากัน}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้สื่อความหมายได้ตรงกันในการแปลความหมายจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความแตกต่างระหว่างกลุ่ม
SS	แทน ค่าผลบวกกำลังสอง (Sum Squares)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง (Mean Square)
H	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความแตกต่างระหว่างอันดับ
R	แทน อันดับของคุณสมบัติ
df	แทน ชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศิษยานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา ที่มีต่อคุณสมบัติด้านส่วนตัวของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามจังหวัด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศิษยานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา ที่มีต่อคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามจังหวัด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบการจัดอันดับความสำคัญของคุณสมบัติ
ส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน
ศึกษานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา จาแนกตามตำแหน่ง

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบการจัดอันดับความสำคัญของคุณสมบัติ
ด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน
ศึกษานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา จาแนกตามตำแหน่ง

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศิษยานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา ที่มีต่อคุณสมบัติด้านส่วนทั่วของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา จากนกตามจังหวัด

ตาราง 3 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่ละองค์ประกอบของคุณสมบัติส่วนทั่วของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษาที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน

คุณสมบัติส่วนทั่ว	วันบุรี		ฉะเชิงเทรา		ชลบุรี		ตราด		ระยอง		นครนายก		ปราจีนบุรี	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
• อุปนิสัย	2.38	0.26	2.58	0.20	2.60	0.36	2.33	0.38	2.25	0.47	2.63	0.26	2.42	0.19
• รับผิดชอบ	2.73	0.21	2.77	0.27	2.66	0.41	2.70	0.33	2.63	0.32	2.73	0.24	2.72	0.22
• กระตือรือร้น	2.37	0.43	2.47	0.47	2.52	0.37	2.33	0.30	2.43	0.41	2.60	0.33	2.43	0.39
• คุณธรรม	2.58	0.31	2.50	0.37	2.60	0.39	2.33	0.33	2.36	0.31	2.50	0.38	2.51	0.26
• การเป็นผู้นำ	2.25	0.39	2.56	0.25	2.52	0.36	2.25	0.23	2.28	0.33	2.53	0.45	2.46	0.29
• ประชาธิปไตย	2.57	0.39	2.53	0.45	2.60	0.31	2.63	0.45	2.43	0.43	2.60	0.47	2.58	0.20
• มนุษยสัมพันธ์	2.33	0.47	2.47	0.30	2.54	0.38	2.00	0.13	2.00	0.50	2.33	0.48	2.23	0.25
• บุคลิกภาพ	2.13	0.47	2.17	0.41	2.43	0.51	2.08	0.34	1.92	0.20	2.13	0.47	2.10	0.36
• สกิลปัญญา	2.25	0.52	2.50	0.42	2.40	0.38	2.13	0.34	2.21	0.37	2.50	0.35	2.33	0.33
• ริเริ่ม														
• สร้างสรรค์	2.17	0.51	2.40	0.42	2.46	0.43	2.10	0.28	2.23	0.15	2.50	0.33	2.18	0.25
• สุขภาพ	2.33	0.44	2.33	0.58	2.45	0.45	2.21	0.29	1.96	0.37	2.46	0.33	2.35	0.39
• ฐานะ	1.83	0.41	2.06	0.25	2.33	0.52	1.67	0.37	1.89	0.50	2.00	0.52	1.94	0.71

ข้อมูลในการาง 3 แสดงว่า ผู้บริหารการศึกษาทุกจังหวัดให้ความสำคัญกับคุณสมบัตินักเรียน ในด้านความรับผิดชอบเป็นอันดับแรก ส่วนคุณสมบัตินักเรียนที่มีความสำคัญอยู่ในอันดับสูงได้แก่ ความเป็นประชาธิปไตย อุบนิสัย ความมีคุณธรรม ความกระตือรือร้น การเป็นผู้นำ ส่วนบุคลิกภาพและฐานะ มีความสำคัญเป็นสองอันดับท้ายสุด

ตาราง 4 วิเคราะห์ความแปรปรวน คุณสมบัตินักเรียนของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนคติของผู้บริหารการศึกษา ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	6	0.4992	0.0832	1.125
ภายในกลุ่ม	45	3.3272	0.0739	
รวม	51	3.8264		

$$F_{.05} \text{ df } (6,45) = 2.30$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 4 พบว่า ผู้บริหารการศึกษาที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับคุณสมบัตินักเรียนของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1

ตาราง 5 คะแนนเฉลี่ยและจํานวนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่ละองค์ประกอบของคุณสมบัติส่วนทั่ว ของครูใหญ่
โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ทำงานอยู่ในจังหวัดตากัน

คุณสมบัติส่วนทั่ว	จันทบุรี		ฉะเชิงเทรา		ชลบุรี		ตราด		ระยอง		ปราจีนบุรี			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
• อุปนิสัย	2.63	0.32	2.51	0.32	2.49	0.35	2.34	0.27	2.65	0.31	2.67	0.28	2.34	0.37
• รับผิดชอบ	2.88	0.22	2.71	0.24	2.67	0.29	2.63	0.36	2.80	0.27	2.80	0.26	2.69	0.31
• กระตือรือร้น	2.68	0.34	2.44	0.42	2.48	0.34	2.55	0.32	2.57	0.37	2.65	0.35	2.44	0.36
• คุณธรรม	2.70	0.26	2.49	0.35	2.55	0.39	2.46	0.31	2.64	0.35	2.69	0.27	2.50	0.30
• การเป็นผู้นำ	2.50	0.29	2.48	0.32	2.43	0.32	2.29	0.23	2.45	0.40	2.48	0.35	2.39	0.35
• ประชาธิปไตย	2.74	0.21	2.55	0.33	2.61	0.38	2.45	0.33	2.58	0.35	2.78	0.20	2.60	0.33
• มนุษยสัมพันธ์	2.48	0.32	2.36	0.37	2.31	0.39	2.38	0.31	2.42	0.47	2.49	0.36	2.33	0.39
• บุคลิกภาพ	2.53	0.40	2.20	0.44	2.26	0.41	2.22	0.25	2.24	0.43	2.36	0.41	2.32	0.42
• สกิลปัญญา	2.25	0.33	2.25	0.33	2.29	0.41	2.28	0.34	2.22	0.48	2.52	0.45	2.20	0.39
• วิสัยทัศน์	2.20	0.48	2.25	0.49	2.26	0.41	2.40	0.41	2.33	0.44	2.38	0.40	2.23	0.39
• สุขภาพ	2.48	0.38	2.27	0.39	2.31	0.54	2.25	0.42	2.31	0.42	2.30	0.40	2.25	0.45
• ฐานะ	2.10	0.39	2.04	0.41	2.01	0.54	1.79	0.43	2.02	0.49	1.92	0.45	1.94	0.55

ข้อมูลในตาราง 5 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนทุกจังหวัด ให้ความสำคัญ
 กับคุณสมบัติส่วนทั่ว ในด้านความรับผิดชอบเป็นอันดับแรก ส่วนคุณสมบัติที่มีความสำคัญอยู่
 ในอันดับสูงได้แก่ ความเป็นประชาธิปไตย ความมีคุณธรรม ความกระตือรือร้น อุปนิสัย
 ส่วนสติปัญญาและฐานะมีความสำคัญเป็นสองอันดับสุดท้าย

ตาราง 6 วิเคราะห์ความแปรปรวน คุณสมบัติส่วนทั่วของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
 ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	6	0.4882	0.0814	1.112
ภายในกลุ่ม	159	11.6307	0.0731	
รวม	165	12.1189		

$$F_{.05 \text{ df } (6, 159)} = 2.16$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 6 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ทำงานอยู่ใน
 จังหวัดต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนทั่วของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน
 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1

ตาราง 7 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่ละองค์ประกอบของคุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียน
ประถมศึกษา ตามทัศนคติของศึกษานิเทศก์ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน

คุณสมบัติส่วนทั่ว	จันทบุรี		ฉะเชิงเทรา		ชลบุรี		ตราด		นครนายก		ปราจีนบุรี			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$								$\bar{X}$	S		
1. อุปนิสัย	2.46	0.37	2.25	0.25	2.32	0.85	2.17	0.34	2.50	0.35	2.64	0.35	2.43	0.24
2. รับผิดชอบ	2.51	0.50	2.60	0.35	2.66	0.28	2.87	0.16	2.86	0.25	2.83	0.18	2.63	0.27
3. กระตือรือร้น	2.60	0.38	2.27	0.23	2.46	0.30	2.60	0.25	2.54	0.41	2.51	0.25	2.46	0.35
4. คุณธรรม	2.52	0.34	2.39	0.10	2.43	0.30	2.47	0.19	2.55	0.36	2.62	0.23	2.64	0.26
5. การเป็นผู้นำ	2.29	0.39	2.33	0.17	2.50	0.38	2.53	0.32	2.55	0.32	2.52	0.34	2.50	0.33
6. ประชาธิปไตย	2.51	0.49	2.87	0.23	2.63	0.31	2.63	0.29	2.83	0.18	2.66	0.34	2.66	0.30
7. มีมนุษยสัมพันธ์	2.20	0.37	2.33	0.31	2.34	0.46	2.23	0.23	2.46	0.49	2.34	0.34	2.43	0.50
8. บุคลิกภาพ	2.11	0.40	1.83	0.14	2.14	0.73	2.17	0.44	2.25	0.41	2.14	0.35	2.32	0.55
9. สกิลปัญหา	2.18	0.26	2.25	0.25	2.39	0.54	2.42	0.49	2.43	0.40	2.32	0.28	2.25	0.41
10. วิเคราะห์โครงสร้าง	2.11	0.38	2.20	0.35	2.26	0.51	2.13	0.39	2.49	0.28	2.23	0.27	2.29	0.45
11. สุขภาพ	2.25	0.35	2.08	0.14	2.29	0.39	2.46	0.43	2.43	0.35	2.29	0.44	2.43	0.35
12. ฐานะ	1.90	0.25	1.89	0.36	1.95	0.52	2.00	0.21	2.14	0.33	2.14	0.63	1.81	0.42

ข้อมูลในการาง 7 แสดงว่า ศึกษาในเทศทุกจังหวัดให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติส่วนตัว ในด้านความรับผิดชอบเป็นอันดับแรก ส่วนคุณสมบัติที่มีความสำคัญอยู่ในอันดับสูง ได้แก่ ความเป็นประชาธิปไตย ความมีคุณธรรม ความกระตือรือร้น การเป็นผู้นำ อุปนิสัยส่วนบุคคลภาพ และฐานะมีความสำคัญเป็นสองอันดับสุดท้าย

การาง 8 วิเคราะห์ความแปรปรวนคุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของศึกษานิเทศก์ ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	6	0.1949	0.0325	0.421
ภายในกลุ่ม	37	2.8514	0.0771	
รวม	43	3.0463		

$$F_{.05} \text{ df } (6,37) = 2.35$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการาง 8 พบว่า ศึกษานิเทศก์ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1

ตาราง 9 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แกะองค์ประกอบของคุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียน
ประถมศึกษา งานทัศนะของครูที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน

คุณสมบัติส่วนตัว	จันทบุรี		ฉะเชิงเทรา		ชลบุรี		ตราด		ระยอง		นครนายก		ปราจีนบุรี	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
• อุปนิสัย	2.34	0.31	2.43	0.33	2.39	0.37	2.40	0.29	2.51	0.34	2.49	0.37	2.40	0.36
• รับผิดชอบ	2.63	0.30	2.71	0.24	2.66	0.29	2.53	0.29	2.74	0.25	2.69	0.25	2.63	0.30
• กระตือรือร้น	2.41	0.26	2.46	0.35	2.40	0.36	2.31	0.21	2.48	0.36	2.51	0.36	2.43	0.31
• คุณธรรม	2.44	0.25	2.46	0.31	2.45	0.29	2.29	0.19	2.45	0.33	2.46	0.34	2.42	0.33
• การเป็นผู้นำ	2.37	0.29	2.42	0.30	2.37	0.34	2.27	0.26	2.40	0.39	2.46	0.31	2.33	0.35
• ประชาธิปไตย	2.52	0.36	2.55	0.32	2.58	0.34	2.29	0.26	2.56	0.30	2.59	0.32	2.50	0.33
• มนุษยสัมพันธ์	2.21	0.26	2.29	0.38	2.24	0.36	2.11	0.27	2.19	0.43	2.33	0.39	2.22	0.36
• บุคลิกภาพ	2.17	0.39	2.14	0.42	2.06	0.44	2.14	0.39	2.10	0.44	2.20	0.54	2.19	0.41
• สกิลปัญหา	2.13	0.36	2.22	0.42	2.24	0.41	2.12	0.35	2.16	0.41	2.39	0.39	2.20	0.39
• วิเคราะห์สร้างสรรค์	2.20	0.42	2.22	0.44	2.16	0.42	2.17	0.31	2.30	0.40	2.31	0.42	2.22	0.40
• สุขภาพ	2.18	0.32	2.16	0.44	2.19	0.39	2.14	0.26	2.20	0.40	2.17	0.40	2.15	0.42
• ฐานะ	1.84	0.46	1.71	0.60	1.76	0.51	1.89	0.57	1.67	0.63	1.81	0.65	1.77	0.53

ข้อมูลในตาราง 9 แสดงว่า ครูทุกจังหวัดให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติส่วนทั่ว
ในด้านความรับผิดชอบเป็นอันดับแรก ส่วนคุณสมบัติที่มีความสำคัญอยู่ในอันดับสูงได้แก่
ความเป็นประชาธิปไตย ความกระตือรือร้น ความมีคุณธรรม อุดมศิลป์ การเป็นผู้นำ ส่วน
บุคลิกภาพและฐานะมีความสำคัญเป็นสองอันดับท้ายสุด

ตาราง 10 วิเคราะห์ความแปรปรวน คุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
ตามทัศนะของครูที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	6	0.4198	0.0700	1.051
ภายในกลุ่ม	366	24.3652	0.0666	
รวม	372	24.7850		

$$F_{.05} \text{ df } (6, 366) = 2.12$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 10 พบว่า ครูที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน
มีทัศนะเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่ง
ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1

ตาราง 11 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่ละองค์ประกอบของคุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของกรรมการศึกษาที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน

คุณสมบัตินักเรียน	จันทบุรี		ฉะเชิงเทรา		ชลบุรี		ตราด		ระยอง		นครนายก		ปราจีนบุรี	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1. อุปนิสัย	2.44	0.27	2.47	0.33	2.34	0.40	1.75	0.0	2.36	0.48	2.43	0.39	2.52	0.38
2. รับผิดชอบ	2.64	0.36	2.62	0.30	2.63	0.40	2.60	0.0	2.55	0.41	2.66	0.33	2.59	0.35
3. กระตือรือร้น	2.36	0.33	2.37	0.30	2.42	0.40	2.00	0.0	2.45	0.44	2.46	0.39	2.50	0.41
4. คุณธรรม	2.39	0.32	2.50	0.29	2.45	0.35	2.33	0.0	2.63	0.44	2.33	0.40	2.46	0.35
5. การเป็นผู้นำ	2.39	0.31	2.36	0.35	2.46	0.37	2.17	0.0	2.42	0.48	2.32	0.33	2.36	0.36
6. ประชาธิปไตย	2.45	0.35	2.45	0.35	2.45	0.38	2.40	0.0	2.60	0.16	2.60	0.35	2.43	0.37
• มนุษย์สัมพันธ์	2.24	0.33	2.28	0.27	2.30	0.43	1.60	0.0	2.50	0.36	2.36	0.34	2.30	0.40
• บุคลิกภาพ	2.19	0.35	2.08	0.37	2.33	0.41	1.75	0.0	2.31	0.69	2.15	0.32	2.26	0.46
• สกิปัญญา	2.14	0.25	2.30	0.30	2.33	0.38	1.75	0.0	2.14	0.31	2.25	0.47	2.26	0.44
• ริเริ่มสร้างสรรค์	2.18	0.38	2.26	0.37	2.36	0.34	2.40	0.0	2.45	0.44	2.50	0.29	2.21	0.40
• สุขภาพ	2.23	0.33	2.18	0.34	2.16	0.53	2.00	0.0	2.19	0.24	2.16	0.44	2.26	0.49
• ฐานะ	1.96	0.45	1.97	0.37	1.97	0.66	1.33	0.0	2.00	0.47	1.77	0.52	2.02	0.65

ข้อมูลในตาราง 11 แสดงว่า กรรมการศึกษาทุกจังหวัดให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติส่วนตัว ในด้านความรับผิดชอบเป็นอันดับแรก ส่วนคุณสมบัติที่มีความสำคัญอยู่ในอันดับรองลงมา ได้แก่ ความเป็นประชาธิปไตย ความมีคุณธรรม ความกระตือรือร้น การเป็นผู้นำ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่วนบุคลิกภาพและฐานะมีความสำคัญเป็นสองอันดับท้ายสุด

ตาราง 12 วิเคราะห์ความแปรปรวน คุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของกรรมการศึกษา ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	6	0.1502	0.0250	0.316
ภายในกลุ่ม	97	7.6890	0.0793	
รวม	103	7.8392		

$$F_{.05} \text{ df } (6,97) = 2.19$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 12 พบว่า กรรมการศึกษาที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศิษยานิเทศก์
ครูและกรรมการศึกษา ที่มีต่อคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา จากแนวทางจังหวัด

ตาราง 13 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แกะองค์ประกอบของคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่
โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษาที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน

	จันทบุรี						ตราด				ระยอง		นครนายก		ปราจีนบุรี	
	$\bar{X}$	S					$\bar{X}$	S			$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1. ความรู้ทั่วไป	2.40	0.42	2.33	0.24	2.50	0.37	2.27	0.30	2.17	0.43	2.37	0.29	2.38	0.23		
• ความรู้ทาง การศึกษา	2.10	0.58	2.00	0.40	2.32	0.32	2.03	0.29	2.07	0.16	2.00	0.38	2.10	0.36		
• ความรู้และ ประสบการณ์ ทางบริหาร	1.29	0.37	1.54	0.58	2.08	0.54	1.68	0.47	1.54	0.37	1.63	0.41	1.94	0.65		
• งานวิชาการ	2.19	0.34	2.26	0.40	2.38	0.48	2.25	0.33	2.31	0.40	2.25	0.33	2.08	0.15		
• งานบุคคล	2.43	0.53	2.57	0.26	2.59	0.37	2.48	0.31	2.31	0.49	2.50	0.35	2.20	0.31		
• งานธุรการ	2.20	0.33	2.33	0.27	2.30	0.25	2.27	0.30	1.93	0.30	2.10	0.21	2.32	0.32		
• กิจกรรมนักเรียน	1.86	0.36	2.11	0.27	2.42	0.50	2.11	0.27	2.00	0.28	2.00	0.24	2.03	0.16		
• สัมพันธ์กับชุมชน	2.27	0.39	2.47	0.39	2.60	0.45	2.23	0.29	2.53	0.35	2.37	0.39	2.27	0.31		

ข้อมูลในการวาง 13 แสดงว่า ผู้บริหารการศึกษาทุกจังหวัดให้ความสำคัญ
 ต่อคุณสมบัติด้านวิชาชีพ ในด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานบุคคลเป็นอันดับแรก
 ส่วนคุณสมบัติที่มีความสำคัญอยู่ในอันดับสูงได้แก่ ความรู้ความสามารถในการสร้างความ
 สัมพันธ์กับชุมชน ความรู้ทั่วไป ความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ส่วน
 ความรู้ความสามารถในการบริหารกิจการนักเรียน และความรู้และประสบการณ์ทาง
 บริหารมีความสำคัญเป็นสองอันดับท้ายสุด

ตาราง 14 วิเคราะห์ความแปรปรวน คุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
 ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	6	0.4947	0.0825	1.324
ภายในกลุ่ม	45	2.8013	0.0623	
รวม	51	3.2960		

$$F_{.5} \text{ df } (6, 45) = 2.30$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 14 พบว่า ผู้บริหารการศึกษาที่ทำงานอยู่ใน
 จังหวัดต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2

ตาราง 15 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละองค์ประกอบของคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียน
ประถมศึกษา ความทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ทำงานอยู่ในจังหวัดกาฬสินธุ์

คุณสมบัติด้านวิชาชีพ	จันทบุรี		ฉะเชิงเทรา		ชลบุรี		ตราด		ระยอง		นครนายก		ปราจีนบุรี	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1. ความรู้ทั่วไป	2.46	0.27	2.43	0.36	2.37	0.34	2.43	0.29	2.37	0.44	2.45	0.38	2.38	0.30
2. ความรู้ทางการศึกษา	2.06	0.53	2.19	0.31	2.19	0.44	2.23	0.31	2.18	0.42	2.20	0.37	2.18	0.35
3. ความรู้และประสบการณ์ทางบริหาร	1.88	0.70	2.00	0.53	2.01	0.50	2.13	0.44	1.94	0.58	1.97	0.46	1.94	0.44
4. งานวิชาการ	2.35	0.42	2.42	0.40	2.33	0.37	2.29	0.58	2.36	0.43	2.47	0.32	2.32	0.37
5. งานบุคคล	2.46	0.37	2.51	0.34	2.43	0.32	2.48	0.22	2.44	0.43	2.48	0.33	2.34	0.35
6. งานธุรการ	2.56	0.43	2.41	0.51	2.47	0.40	2.53	0.30	2.47	0.41	2.46	0.34	2.38	0.39
7. กิจกรรมนักเรียน	2.18	0.48	2.13	0.44	2.18	0.39	2.17	0.47	2.20	0.53	2.21	0.33	2.10	0.42
8. สัมพันธ์กับชุมชน	2.34	0.42	2.53	0.39	2.32	0.39	2.50	0.26	2.40	0.48	2.41	0.41	2.36	0.40

ข้อมูลในตาราง 15 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนทุกจังหวัด ให้ความสำคัญต่อกอง
 คณะกรรมการวิชาชีพ ในด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานธุรการเป็นอันดับแรก
 ส่วนคุณสมบัติที่มีความสำคัญอยู่ในอันดับสองได้แก่ ความรู้ความสามารถในการบริหารงานบุคคล
 ความรู้ทั่วไป การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ส่วนความรู้ความสามารถในการบริหาร
 กิจกรรมนักเรียนและความรู้ ประสิทธิภาพทางการบริหารมีความสำคัญเป็นสองอันดับท้ายสุด

ตาราง 16 วิเคราะห์ความแปรปรวน คุณสมบัติด้านวิชาชีพ ของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
-ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	6	0.1852	0.0309	0.327
ภายในกลุ่ม	159	15.0059	0.0944	
รวม	165	15.1911		

$$F_{.05} \text{ df } (6,159) = 2.16$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 16 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ทำงานอยู่ใน
จังหวัดต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2

ตาราง 17 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละองค์ประกอบของคุณสมบัติวิชาชีพของครูใหญ่
โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน

คุณสมบัติวิชาชีพ	จังหวัดบุรีรัมย์		จังหวัดสุรินทร์		จังหวัดบุรีรัมย์		จังหวัดบุรีรัมย์		จังหวัดบุรีรัมย์		จังหวัดบุรีรัมย์		จังหวัดบุรีรัมย์	
	จังหวัดบุรีรัมย์		จังหวัดสุรินทร์		จังหวัดบุรีรัมย์		จังหวัดบุรีรัมย์		จังหวัดบุรีรัมย์		จังหวัดบุรีรัมย์		จังหวัดบุรีรัมย์	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
• ความรู้ทั่วไป	2.31	0.28	2.33	0.50	2.29	0.25	2.57	0.34	2.60	0.40	2.40	0.28	2.46	0.30
• ความรู้ทาง การศึกษา	2.06	0.22	2.07	0.42	2.26	0.34	2.23	0.39	2.26	0.32	2.23	0.34	2.40	0.37
• ความรู้และ ประสบการณ์ ทางบริหาร	1.89	0.13	1.67	0.52	1.75	0.43	1.67	0.58	2.07	0.47	1.93	0.49	1.89	0.32
• งานวิชาการ	2.26	0.30	2.22	0.25	2.38	0.25	2.36	0.41	2.69	0.39	2.07	0.19	2.33	0.37
• งานบุคคล	2.31	0.36	2.38	0.36	2.55	0.32	2.45	0.40	2.63	0.41	2.45	0.25	2.45	0.31
• งานธุรการ	2.06	0.22	2.27	0.31	2.14	0.32	2.20	0.40	2.66	0.32	2.43	0.24	2.57	0.39
• กิจกรรมนักเรียน	2.00	0.17	2.00	0.17	2.17	0.25	2.00	0.26	2.45	0.43	1.95	0.50	2.19	0.37
• สัมพันธ์กับชุมชน	2.09	0.25	2.13	0.42	2.37	0.27	2.43	0.45	2.51	0.45	2.34	0.28	2.29	0.30

ข้อมูลในการาง 17 แสดงว่า ศึกษาพิเศษทุกจังหวัด ให้ความสำคัญของคุณสมบัติด้านวิชาชีพ ในด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานบุคคลเป็นอันดับแรก ส่วนคุณสมบัติที่มีความสำคัญอยู่ในอันดับสูงได้แก่ ความรู้ทั่วไป ความรู้ความสามารถในการบริหารงานธุรการและวิชาการ ส่วนความรู้ความสามารถในการบริหารกิจการนักเรียนและความรู้ประสบการณ์ทางการบริหารมีความสำคัญเป็นสองอันดับท้ายสุด

ตาราง 18 วิเคราะห์ความแปรปรวน คุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์ ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	6	0.5872	0.0979	1.721
ภายในกลุ่ม	37	2.1045	0.0569	
รวม	43	2.6917		

$$F_{.05} \text{ df } (6,37) = 2.35$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 18 พบว่า ศึกษานิเทศก์ที่ทำงานอยู่ในจังหวัด
ต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน
ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2

ตาราง 19 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แต่ละองค์ประกอบของคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่
โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน

คุณสมบัติด้านวิชาชีพ	จันทบุรี		ฉะเชิงเทรา		ชลบุรี		ตราด		ระยอง		นครนายก		ปราจีนบุรี	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
• ความรู้ทั่วไป	2.46	0.31	2.31	0.34	2.35	0.37	2.40	0.30	2.33	0.28	2.41	0.35	2.34	0.36
• ความรู้ทาง การศึกษา	2.19	0.25	2.06	0.40	2.09	0.47	2.06	0.42	2.14	0.33	2.07	0.43	2.08	0.39
• ความรู้และ ประสบการณ์ ทางบริหาร	1.97	0.35	1.93	0.54	1.88	0.44	1.90	0.40	1.98	0.42	1.94	0.57	1.90	0.48
• งานวิชาการ	2.27	0.27	2.23	0.39	2.24	0.38	2.31	0.29	2.33	0.37	2.37	0.38	2.34	0.35
• งานบุคคล	2.25	0.28	2.35	0.34	2.42	0.37	2.26	0.25	2.29	0.39	2.34	0.38	2.29	0.38
• งานธุรการ	2.37	0.38	2.33	0.41	2.24	0.38	2.15	0.32	2.32	0.43	2.29	0.40	2.32	0.39
• กิจกรรมนักเรียน	2.06	0.32	1.98	0.46	2.00	0.37	1.91	0.29	2.10	0.35	2.04	0.36	2.01	0.34
• สัมพันธ์กับชุมชน	2.38	0.36	2.35	0.39	2.32	0.42	2.26	0.33	2.43	0.36	2.43	0.39	2.34	0.38

ข้อมูลในตาราง 19 แสดงว่า ครูทุกจังหวัดให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติด้านวิชาชีพ ในด้านความรู้ทั่วไปเป็นอันดับแรก ส่วนคุณสมบัติที่มีความสำคัญอยู่ในอันดับสูงได้แก่ ความรู้ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานบุคคลและวิชาการ ส่วนความรู้ความสามารถในการบริหารกิจการนักเรียนและความรู้ประสบการณ์ ทางการบริหารมีความสำคัญเป็นสองอันดับท้ายสุด

ตาราง 20 วิเคราะห์ความแปรปรวน คุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครู ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	6	0.1735	0.0289	0.386
ภายในกลุ่ม	366	27.4110	0.0749	
รวม	372	27.5845		

$$F_{.05} \text{ df } (6, 366) = 2.12$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 20 พบว่า ครูที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2

ตาราง 21 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แกะองค์ประกอบของคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่
โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนของกรรมการศึกษาที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน

คุณสมบัตินด้านวิชาชีพ	จันทบุรี				ฉะเชิงเทรา				ปราจีนบุรี					
	X		S		X		S		X		S			
1. ความรู้ทั่วไป	2.36	0.34	2.31	0.33	2.44	0.34	2.20	0.0	2.35	0.25	2.54	0.31	2.37	0.39
2. ความรู้ทาง														
การศึกษา	2.18	0.27	2.07	0.41	2.21	0.36	1.80	0.0	2.10	0.12	2.20	0.45	2.13	0.49
3. ความรู้และ														
ประสบการณ์														
ทางบริหาร	2.03	0.34	1.80	0.43	2.03	0.50	1.75	0.0	1.63	0.55	1.80	0.61	1.23	0.60
4. งานวิชาการ	2.43	0.30	2.27	0.37	2.33	0.41	2.33	0.0	2.33	0.41	2.33	0.38	2.33	0.35
งานบุคคล	2.48	0.47	2.35	0.31	2.42	0.35	1.86	0.0	2.14	0.55	2.34	0.37	2.26	0.41
5. งานธุรการ	2.56	0.36	2.37	0.36	2.40	0.40	1.80	0.0	2.55	0.44	2.60	0.25	2.48	0.37
6. กิจกรรมนักเรียน	2.22	0.36	2.02	0.28	2.17	0.41	1.67	0.0	2.33	0.36	2.12	0.40	2.07	0.39
7. สัมพันธ์กับชุมชน	2.44	0.33	2.33	0.34	2.34	0.42	2.40	0.0	2.65	0.30	2.42	0.32	2.31	0.42

ข้อมูลในการาง 21 แสดงว่า กรรมการศึกษาทุกจังหวัด ให้ความสำคัญต่อคุณสมบัติด้านวิชาชีพ ในด้านความรู้ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นอันดับแรก ส่วนคุณสมบัติที่มีความสำคัญอยู่ในอันดับสูงได้แก่ ความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ความรู้ทั่วไปและการบริหารงานวิชาการ ส่วนความรู้ความสามารถในการบริหารกิจการนักเรียน และความรู้ ประสิทธิภาพทางการบริหารมีความสำคัญเป็นสองอันดับท้ายสุด

ตาราง 22 วิเคราะห์ความแปรปรวน คุณสมบัติด้านวิชาชีพ ของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของกรรมการศึกษา ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	6	0.3507	0.0584	0.622
ภายในกลุ่ม	97	9.1118	0.0939	
รวม	103	9.4625		

$$F_{.05 \text{ df } (6,97)} = 2.19$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 22 พบว่า กรรมการศึกษาที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกััน มีทัศนะเกี่ยวกับคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2

อนที่ 3 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบการจัดอันดับความสำคัญของคุณสมบัติส่วนทั่วของครูใหญ่โรงเรียน
ประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาพิเศษ ครูและกรรมการศึกษา

ตาราง 23 คะแนนเฉลี่ยและอันดับความสำคัญของคุณสมบัติด้านส่วนทั่วของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาพิเศษ ครูและกรรมการศึกษา

คุณสมบัติส่วนทั่ว	ผู้บริหารการศึกษา		ผู้บริหารโรงเรียน		ศึกษานิเทศก์		ครู		กรรมการศึกษา	
	$\bar{X}$	R	$\bar{X}$	R	$\bar{X}$	R	$\bar{X}$	R	$\bar{X}$	R
• อุบัติสัย	2.4615	4	2.4789	5	2.4148	6	2.4196	5	2.4423	4
• รับผิดชอบ	2.7038*	1*	2.7168	1*	2.7116	1*	2.6611	1*	2.6135	1*
• กระตือรือร้น	2.4538	5	2.5036	4	2.5091	4	2.4332	3	2.4327	5
• คุณธรรม	2.4968	3	2.5532	3	2.5303	3	2.4329	4	2.4551	3
• การเป็นผู้นำ	2.4199	6	2.4287	6	2.4697	5	2.3757	6	2.3878	6
• ประชาธิปไตย	2.5692	2*	2.6108	2*	2.6682	2*	2.5292	2*	2.4711	2*
• มนุษยสัมพันธ์	2.2885	10	2.3662	7	2.3364	7	2.2364	7	2.2981	7
• บุคลิกภาพ	2.1538	11	2.2922	8.5	2.1648	11	2.1434	11	2.2189	11
• สติปัญญา	2.3365	7	2.2681	11	2.3239	9	2.2178	9	2.2813	9
• วิริเย										
• สร้างสรรค์	2.2923	9	2.2686	10	2.2500	10	2.2235	8	2.2961	8
• สุขภาพ	2.3173	8	2.2922	8.5	2.3352	8	2.1729	10	2.2236	10
• ฐานะ	1.9872	12*	1.9779	12*	1.9848	12*	1.7846	12*	1.9615	12*

* คุณสมบัตินี้มีอันดับเดียวกัน

จากตาราง 23 แสดงว่า องค์ประกอบของคุณสมบัติส่วนหัวของครุฑใหญ่ ที่ต้องการมากที่สุด คือ ความรับผิดชอบ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งห้ากลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกัน สำหรับองค์ประกอบที่มีความต้องการรองลงมาก็คือความเป็นประชาธิปไตย ความมีคุณธรรม ความกระตือรือร้น อุปนิสัย การเป็นผู้นำ ส่วนองค์ประกอบที่มีความต้องการน้อยที่สุด คือ บุคลิกภาพและฐานะ

ตาราง 24 การเปรียบเทียบอันดับความสำคัญของคุณสมบัติด้านส่วนตัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
ทางทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาพิเศษ ครูและกรรมการศึกษา

คุณสมบัติส่วนตัว	อันดับความสำคัญคุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่					df	H
	ผู้บริหาร การศึกษา	ผู้บริหาร โรงเรียน	ศึกษานิเทศก์	ครู	กรรมการ ศึกษา		
1. อุปนิสัย	18	15	28	27	21	4	2.1443
2. รับผิดชอบ	3	1	2	5	6		
3. กระตือรือร้น	20	13	12	22	24		
4. คุณธรรม	14	9	10	23	19		
5. การเป็นผู้นำ	26	25	17	30	29		
6. ประชาธิปไตย	8	7	4	11	16		
7. มนุษยสัมพันธ์	42	31	33	47	37		
8. บุคลิกภาพ	54	40.5	53	55	50		
9. สกิปัญญา	32	45	35	51	43		
10. วิเริ่มสร้างสรรค์	39	44	46	49	38		
11. สุขภาพ	36	40.5	34	52	48		
12. ฐานะ	56	58	57	60	59		
รวม	348	329	331	432	390		

จากตาราง 24 แสดงว่า อันดับความสำคัญคุณสมบัติส่วนหัวของครูใหญ่โรงเรียน
ประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์
ครูและกรรมการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบการจัดอันดับความสำคัญของคุณสมบัตินักวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา จาแนกตามตำแหน่ง

ตาราง 25 คะแนนเฉลี่ยและอันดับความสำคัญคุณสมบัตินักวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ที่พึงปรารถนา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา

คุณสมบัตินักวิชาชีพ	ผู้บริหารการศึกษา		ผู้บริหารโรงเรียน		ศึกษานิเทศก์		ครู		กรรมการศึกษา	
	$\bar{X}$	R	$\bar{X}$	R	$\bar{X}$	R	$\bar{X}$	R	$\bar{X}$	R
ความรู้ทั่วไป	2.3961	2	2.3964	3	2.4273	2	2.3565	1	2.3846	2
ความรู้ทาง การศึกษา	2.1077	6*	2.1819	6*	2.2273	6*	2.0895	6*	2.1423	6*
ความรู้และ ประสบการณ์ ทางบริหาร	1.7548	8*	1.9714	8*	1.8580	8*	1.9182	8*	1.8790	8*
งานวิชาการ	2.2404	4	2.3554	5	2.3409	3.5	2.2998	4	2.3269	5
งานบุคคล	2.4231	1	2.4225	2	2.4675	1	2.3247	3	2.3379	4
งานธุรการ	2.2269	5	2.4385	1	2.3409	3.5	2.2965	5	2.4538	1
กิจการนักเรียน	2.0962	7*	2.1516	7*	2.1212	7*	2.0156	7*	2.1042	7*
สัมพันธ์กับชุมชน	2.3923	3	2.3927	4	2.3227	5	2.3538	2	2.3538	3

* คุณสมบัตินี้มีอันดับเดียวกัน

จากตาราง 25 แสดงว่า องค์ประกอบของคุณสมบัตินักวิชาชีพของครูใหญ่
 ที่ต้องการมากที่สุดคือ ความรู้ความสามารถบริหารงานบุคคล รองลงมาคือ ความรู้ทั่วไป
 ความรู้ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานธุรการและวิชาการ
 ส่วนองค์ประกอบที่มีความต้องการน้อยที่สุดก็คือ ความรู้และประสบการณ์ทางบริหาร และ
 ความรู้ความสามารถในการบริหารกิจการนักเรียน

ตาราง 26 การเปรียบเทียบอันดับความสำคัญของคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาพิเศษ ครูและกรรมการศึกษา

คุณสมบัติด้านวิชาชีพ	อันดับความสำคัญคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่					df	H
	ผู้บริหาร การศึกษา	ผู้บริหาร โรงเรียน	ศึกษานิเทศก์	ครู	กรรมการ ศึกษา		
1. ความรู้ทั่วไป	8	7	4	12	11	4	2.4128
2. ความรู้ทางการ ศึกษา	31	27	25	34	29		
3. ความรู้และ ประสบการณ์ ทางบริหาร	40	36	39	37	38		
4. งานวิชาการ	24	13	16.5	22	19		
5. งานบุคคล	5	6	1	20	18		
6. งานธุรการ	26	3	16.5	23	2		
7. กิจการนักเรียน	33	28	30	35	32		
8. สัมพันธ์กับชุมชน	10	9	21	14.5	14.5		
รวม	177	129	153	197.5	163.5		

จากตาราง 26 แสดงว่า อันดับความสำคัญคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่
โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงปรารถนา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน
ศึกษานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและขอ เสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาคณะสมบัติของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ที่พึงปรารถนา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา แยกเป็นคุณสมบัติส่วนตัวและคุณสมบัติด้านวิชาชีพ โดยศึกษาเปรียบเทียบ กว้างขวาง เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่และจังหวัดที่ทำงาน ซึ่งผลการศึกษาจะนำเสนอให้ส่วนงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณา สรรหา คัดเลือก แต่งตั้งครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา และจัดทำหลักสูตร เพื่อฝึกอบรมพัฒนาครูใหญ่ รวมทั้ง เป็นข้อเสนอแนะให้ครูใหญ่พัฒนาและปรับปรุงตนเองให้เหมาะสมต่อไป

วิธีดำเนินการศึกษาครั้งนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเพื่อทราบ คุณสมบัติของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาตามความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น

3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผู้กรอกแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัวและด้านวิชาชีพ ของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงปรารถนา เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเพิ่มเติม คุณสมบัติของครูใหญ่ที่ต้องการ นอกเหนือจากตอนที่ 2

2. การศึกษาครั้งนี้ กระทบกับกลุ่มตัวอย่างในเขตการศึกษา 12 ประกอบด้วย จังหวัด จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ทราด ระยอง นครนายก และปราจีนบุรี จำนวน 739 คน แยกเป็นผู้บริหารการศึกษา 52 คน ผู้บริหารโรงเรียน 166 คนศึกษานิเทศก์ 44 คน ครู 373 คน และกรรมการศึกษา 104 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. เปรียบเทียบคุณสมบัติส่วนทั่วของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ที่พึงปรารถนา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา จำแนกตามจังหวัดโดยใช้ $F - test$
2. เปรียบเทียบคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงปรารถนา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา จำแนกตามจังหวัดโดยใช้ $F - test$
3. เปรียบเทียบการจัดอันดับความสำคัญคุณสมบัติส่วนทั่วของครูใหญ่โรงเรียน ประถมศึกษาที่พึงปรารถนา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษาโดยใช้ $H - test$
4. เปรียบเทียบการจัดอันดับความสำคัญคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียน ประถมศึกษาที่พึงปรารถนา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษาโดยใช้ $H - test$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

1. คุณสมบัติส่วนทั่วของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหาร การศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา ต่างก็มีความ

เห็นตรงกันว่า ความรับผิดชอบ ความเป็นประชาธิปไตย เป็นอันดับสำคัญที่สุดสองอันดับแรก ส่วนฐานะทาง เศรษฐกิจ เป็นความสำคัญอันดับสุดท้าย

เมื่อเปรียบเทียบทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มที่อยู่ในจังหวัดที่แตกต่างกัน เกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนหัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันตามนัยสำคัญทางสถิติ

2. เรื่องคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ก็เช่นเดียวกัน ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา ทางก็มีความเห็นตรงกันว่า ความรู้ความสามารถในการบริหารงานบุคคล และความรู้ทั่วไป เป็นอันดับสำคัญที่สุดสองอันดับแรก ส่วนความรู้และประสบการณ์ทางการบริหาร เป็นความสำคัญอันดับสุดท้าย

เมื่อเปรียบเทียบทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มที่อยู่ในจังหวัดที่ต่างกัน เกี่ยวกับคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันตามนัยสำคัญทางสถิติ

3. การจัดอันดับความสำคัญคุณสมบัติส่วนหัวของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ปรากฏว่า ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา มีความเห็นว่า ความรับผิดชอบ ความเป็นประชาธิปไตย ความมีคุณธรรม ความกระตือรือร้น อุบาสัย ความเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ สติปัญญาและสุขภาพ เป็นอันดับที่มีความสำคัญมากเรียงตามลำดับ ส่วนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ บุคลิกภาพและฐานะเป็นอันดับที่มีความสำคัญอันดับท้าย

เมื่อเปรียบเทียบการจัดอันดับความสำคัญของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม ไม่ปรากฏความแตกต่างตามนัยสำคัญทางสถิติ

4. การจัดอันดับความสำคัญคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ปรากฏว่า ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา

มีความเห็นว่า ความรู้ความสามารถในการบริหารงานบุคคล ความรู้ทั่วไป ความรู้ความสามารถ ในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานธุรการและวิชาการ เป็นอันดับที่มีความสำคัญ มากเรียงตามลำดับ ส่วนความรู้ทางการศึกษา ความรู้ความสามารถในการบริหารกิจการ นักเรียน และความรู้ประสบการณ์ทางการบริหาร เป็นอันดับที่มีความสำคัญเป็นอันดับท้าย

เมื่อเปรียบเทียบการจัดอันดับความสำคัญของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม ไม่ปรากฏ ความแตกต่างทางนัยสำคัญทางสถิติ

5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณสมบัติของครูใหญ่ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะไว้มีดังนี้

5.1 ผู้บริหารการศึกษาเสนอแนะว่าครูใหญ่ต้องมีใจกว้าง เสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ต้องมีความอดทน อดกลั้นและประหยัด ครูใหญ่ควรจะต้องมีความกล้า เช่น กล้าตัดสินใจ กล้ารับผิดและกล้าแสดงความคิดเห็น ต้องมีคุณธรรม คือ มีความเมตตา กรุณา ทุ่มเทร่วมงานและอยู่ในศีลธรรมอันดี มีความกระตือรือร้น มีอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป สามารถ เป็นผู้นำและถูกตามใจเสมอ มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งและละแวกจากอบายมุข นอกจากนี้ยังต้อง มีความรู้ ในทุกวิชาที่สอนในโรงเรียน อาศัยในท้องถิ่น กฎหมายเบื้องต้น หลักการบริหารงาน บุคคลและงานการอบรมขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับงานของผู้บริหาร

5.2 ผู้บริหารโรงเรียนเสนอแนะว่าครูใหญ่ต้องมี ภูมิลำเนาในท้องถิ่นของ โรงเรียนที่ตนอยู่ ศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อุดมการณ์ในการทำงาน ความรับผิดชอบทอหน้าที่ อารมณ์ดี ร่าเริงอยู่เสมอ คุณธรรมเช่น ซื่อสัตย์สุจริต รักความเป็นธรรม กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ กล้าแสดงออก อดทน อดกลั้น จิตใจหนักแน่น สุขุมรอบคอบ มีมนุษยสัมพันธ์ดี เสียสละไม่เอาเวลาราชการไปหาประโยชน์ส่วนตัว อายุ ไม่ต่ำกว่า 30 ปี อายุราชการไม่น้อยกว่า ห้าปี ละแวกจากอบายมุข รู้จักวางตน ได้เหมาะสม สนใจในกิจกรรมทางศาสนา เป็นตัวอย่างที่ดีและที่พึ่งแก่ผู้ร่วมงานได้และควร ผ่านการสอบคัดเลือก นอกจากนี้ยังต้องมี ความรู้ในวัฒนธรรม ประเพณี และอาชีพ

ของท้องถิ่นคือ ความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร หลักการบริหารที่ดี หมั่นศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ เคยผ่านการอบรมหรือเรียนด้านบริหาร ความรู้ในทุกกลุ่มวิชาและจรรยาบรรณวิชาชีพ

5.3 ศึกษาวิเคราะห์เสนอแนะว่าครูใหญ่ต้องมีทักษะในการพูด มีความยุติธรรม ความเสียสละและคุณธรรม มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ควรมีอายุระหว่าง 35 – 55 ปี ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่ผู้ร่วมงานได้ และควร เป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง นอกจากนี้ยังต้องมีความรู้เรื่องหลักสูตร การวางแผน การบริหารการศึกษา จิตวิทยาการศึกษาและสังคม ควรผ่านการสอนมาแล้วอย่างน้อยสองปี จบปริญญาตรีทางการประถมศึกษาหรือการบริหาร การศึกษา และเป็นผู้หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

5.4 ครูเสนอแนะว่าครูใหญ่ต้องมีความเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน มีแนวคิดและเลื่อมใสในวิธีการของประชาธิปไตย มีความกล้า เช่น กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจ และกล้ารับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม ความประพฤติเรียบร้อย ไม่มักเฝ้าในอบายมุข มนุษย์สัมพันธ์ดี ออกทน ออกกลั้น เสียสละ ประหยัด บุคลิกภาพดี อารมณ์มั่นคง สุขุมรอบคอบ มีความรับผิดชอบสูง จิตใจร่าเริงแจ่มใสมีอารมณ์ขัน มีน้ำใจต่อผู้ร่วมงาน มีพรหมวิหารสี่ และเป็นตัวอย่างที่ดีของครูในโรงเรียนได้ นอกจากนี้ยังต้องมีความรู้ทางด้านการศึกษา หลักการบริหาร และบริหารงานเป็น ความรู้ในวิชาชีพและสนใจในสิ่งที่ชุมชนต้องการ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน รู้อย่างน้อยปริญญาตรี ประสบการณ์ในการทำงาน ไม่น้อยกว่าห้าปีผ่านสถานประกอบการและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เช่น การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

5.5 กรรมการศึกษาเสนอแนะว่าครูใหญ่ต้องมีความสุขุม รอบคอบ เข้มแข็ง ศึกษาค้นคว้าในการปฏิบัติหน้าที่ ความเสียสละ คุณธรรม มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี มีเหตุผลและสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ละเว้นจากอบายมุขและกระหาตนเป็นตัวอย่างแก่ผู้ร่วมงาน และชุมชนได้ นอกจากนี้ยังต้องมีความรอบรู้พอสมควรในวิชาการทุกสาขา เป็นผู้หมั่นศึกษาหาความรู้ทั้งด้าน วิชาการและอาชีพ และควรจบปริญญาสาขาบริหารการศึกษา

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศิษยานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่ว่า ความรับผิดชอบ ความเ็นประชาธิปไตย ความมีคุณธรรม ความกระตือรือร้น และอุปนิสัย มีความสำคัญมากเรียงตามลำดับ ส่วนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ บุคลิกภาพและฐานะมีความสำคัญเป็นอันดับท้าย ส่วนคุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ความรู้ความสามารถในการบริหารงานบุคคล ความรู้ทั่วไป ความรู้ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานธุรการ และวิชาการ มีความสำคัญมากเรียงตามลำดับ ส่วนความรู้ทางการศึกษา ความรู้ความสามารถในการบริหารกิจการนักเรียน และความรู้ประสบการณ์ทางการบริหารมีความสำคัญน้อยเรียงตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบคุณสมบัติของครูใหญ่ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัด และเปรียบเทียบการจัดอันดับความสำคัญคุณสมบัติของครูใหญ่จำแนกตามตำแหน่งแล้ว ไม่ปรากฏความแตกต่างตามนัยสำคัญทางสถิติ

2. ส่วนคุณสมบัติของครูใหญ่ที่ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศิษยานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษาได้เสนอแนะเพิ่มเติมไว้ดังนี้คือ ครูใหญ่ต้องมีความอดทน อดกลั้นและประหยัด เสียสละไม่เห็นแก่ตัว มีคุณธรรม มีความยุติธรรม ต้องมีความกล้า เช่น กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงความคิดเห็น และกล้ารับผิดชอบ ละเว้นจากอบายมุข สามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นพี่เลี้ยงของผู้ร่วมงานได้ และจวรมีอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป นอกจากนี้ควรมีความรู้ในทศสาขาวิชาที่สอนในโรงเรียน รวมทั้งหลักสูตรและอาชีพในท้องถิ่น รู้หลักการบริหารที่ดี หมั่นศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ควรผ่านการอบรมขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับงานของผู้บริหาร มีอายุราชการไม่น้อยกว่าห้าปี และควรจบปริญญาตรี

อภิปรายผล

1. การที่ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศิษยานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา มีความเห็นตรงกันว่า ครูใหญ่ต้องเป็นผู้มีความรับผิดชอบและมีความเป็นประชาธิปไตย

เป็นความสำคัญอันคับขัน ๆ นั้น สอดคล้องกับผลสรุปจากงานวิจัย ซึ่ง สทอภกิจ (Stoel 1974 : 62 - 63) ได้รวบรวมไว้เกี่ยวกับลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จ จะต้องมีควมรับผิดชอบสูงกว่าสมาชิกของกลุ่ม และข้อเสนอแนะของโนลท์ (Nolt 1966 : 385 - 389) ซึ่งได้เสนอคุณสมบัติของผู้บริหารที่เก่ง ๆ ที่จะทำให้เป็นผู้มีความสามารถในการทำงานได้ดีไว้ว่าจะต้องมีความเป็นประชาธิปไตย มีความตั้งใจทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมอยู่ด้วย นอกจากนี้ วิจิตร วรทบางกูร และ สุพิชญา ชีระกุล (วิจิตร วรทบางกูร และ สุพิชญา ชีระกุล 2523 : 74 - 76) ยังเน้นในเรื่องความรับผิดชอบต่อความเป็นประชาธิปไตยของผู้บริหารโรงเรียนว่าเป็นคุณสมบัติที่สำคัญด้วย ซึ่งถ้าหากว่าผู้บริหารโรงเรียนเอาวิธีการประชาธิปไตยมาใช้ในการบริหารโรงเรียนแล้วจะทำให้ผู้ร่วมงานมีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ เนื่องจากงานทุกอย่างเกิดขึ้นจากการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ เพราะมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงาน จึงเกิดความรู้สึกห่วงแหนและหวังดี ได้ประโยชน์จากความคิดเห็นของกลุ่มมากกว่าทุกคนมีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถเต็มที่ เพราะได้รับการสนับสนุนให้คิดให้หาในสิ่งที่ตนเองทุกคนมีวินัยในตนเอง ปกครองกาย เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ เพราะทุกคนร่วมมือกันทำงาน ทุกคนยอมรับนับถือ ยกย่องเคารพในสิทธิและหน้าที่ของกันและกัน มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน มีความพอใจในงานและสภาพที่เป็นอยู่ ซึ่งจากส่วนที่ดีของการบริหารงานแบบประชาธิปไตยตามที่กล่าวมานี้ แสดงว่า ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ที่กานีเทศก์ครูและกรรมการศึกษา ก็มองเห็นคุณค่าของการบริหารงานแบบนี้ด้วย จึงน่าจะมีการสนับสนุนให้มีการนำเอาประชาธิปไตยไปใช้ในการทำงานให้มากขึ้น และปลูกฝังในวิถีชีวิต ซึ่งหลักสูตรและการสอนแผนใหม่ พ.ศ. 2521 ก็มุ่งเน้นให้เด็กมีวิถีชีวิตประชาธิปไตย โดยฝึกจากโรงเรียน ก่อนที่จะออกไปเผชิญชีวิตในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพราะฉะนั้นผู้บริหารโรงเรียนก็ควรจะเป็นผู้ที่ยึดวิธีการปกครองแบบประชาธิปไตย และใช้ประชาธิปไตยในการบริหารงานโรงเรียน จึงจะสอดคล้องกับหลักสูตรการสอนและตรงกับความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของงานของผู้บริหารโรงเรียน

ยิ่งไปกว่านั้นการวิจัยของ โกรบแมน (Grobman. 1958 1002) วาร์ริค (Warrick. 1973 : 3095 - 3096 - A) เลอวิน ลิพพิทและไวท์ (Houghton. 1975 . 188 citing White and Lippitt. 1959 unpagged) ชอร์ (จรรยาภรณ์ งามญาติ 2519 ; 18 อ้างอิงมาจาก Show. 1955 : 127 - 134) โกลด์ มีคูน (โกลด์ มีคูน 2518 . 30 - 35) ต่างก็ยืนยันว่า การบริหารงาน โดยวิธีการประชาธิปไตย ให้ผลดีในการบริหารและสร้างบรรยากาศในการทำงานได้ดีกว่าแบบอื่น ๆ

ความรับผิดชอบนับว่าเป็นหัวใจของการปฏิบัติงาน ไม่ว่างานด้านใดก็ตาม คนที่รับผิดชอบต้องเป็นผู้ที่พยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จสมบูรณ์ และต้องเป็นผู้เอาใจใส่ในงานและบุคคลที่อยู่ในปกครอง ถ้าผู้บริหารโรงเรียนมีความรับผิดชอบแล้ว ปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาส่วนตัว ส่วนรวมและด้านวิชาการก็ลดลง อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จสมบูรณ์ ในกิจการบริหารโรงเรียน เพราะความรับผิดชอบเป็นลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหาร เป็นคุณสมบัติที่ก่อให้เกิดความเชื่อถือ และความมั่นใจในการกระทำต่าง ๆ ของบุคลากรทุกคนในองค์กร (ภิญโญ สาร 2519 . 134) เกี่ยวกับเรื่องนี้ เดวิส (Davis. 1972 : 498) แห่งมหาวิทยาลัยยอร์รีนา ได้กล่าวถึงผู้นำแบบปณฺญาชน (Collegial) ว่า ผู้นำแบบปณฺญาชนเน้นความกลมเกลียวในการทำงาน เป็นผู้นำผู้ใฝ่บังคับบัญชา ทอสนอง ต่อสถานการณ์ โดยมีความรับผิดชอบ ทางานโดยมิได้มีใครสั่ง แต่ทำงานเพราะมีความรู้สึกว่าเป็นตัวเองมีความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อนร่วมงาน และต่อหน้าที่ที่สุด ผลทางจิตวิทยาที่ผู้ใฝ่บังคับบัญชาได้รับภายใต้ผู้นำที่มีความรับผิดชอบก็คือ การมีวินัยในตนเอง รู้สึกมีความรับผิดชอบควบคุมตนเอง ทำงานเป็นทีมเหมือนกับนักกีฬาที่รู้จักหน้าที่ของตนเอง

2. ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศิษยานิเทศก์ จรูและกรรมการศึกษา เห็นว่าบุคลิกภาพและฐานะเป็นคุณสมบัติส่วนตัวที่มีความสำคัญน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประโยชน์ จันทรโชติ (ประโยชน์ จันทรโชติ 2520 : 67) ที่พบว่า

ครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่องบุคลิกภาพของครูใหญ่น้อย ส่วนเรื่องฐานะ การที่ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา เห็นว่ามีความสำคัญน้อย ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของสทศกคิลล์ (วิจิตร วรุตบางกูร 2525 : 18 - 21) อ้างอิงมาจาก Stogdill. 1974 : 7 - 16) ที่พบว่า ผู้นำควรมีฐานะทางเศรษฐกิจดี ที่เป็นเช่นนี้อาจมีข้อที่น่าสังเกตได้ว่า ผู้ที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ ส่วนมากมีประสบการณ์ และอาวุโสพอสมควร ซึ่งก็หมายถึงการทำงานมานาน และมีระดับเงินเดือนสูงด้วย ทำให้ปัญหาในเรื่องฐานะผ่นคลายลงไปได้บ้าง ยิ่งในปัจจุบันมีมาตรฐานกำหนดตำแหน่งข้าราชการครู ส่วนจังหวัด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2523 : 13) ได้ระบุระดับของ ตำแหน่งผู้บริหารไว้ว่า ตำแหน่งครูใหญ่อยู่ในระดับ 3 - 5 หรือระดับ 6 อาจารย์ใหญ่ระดับ 5 - 6 หรือ ระดับ 7 ผู้อำนวยการโรงเรียนระดับ 7 ก็เป็นได้ที่ทำให้ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา เห็นความสำคัญในเรื่องนี้น้อย

3. ในเรื่องคุณสมบัติด้านวิชาชีพ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา มีความเห็นตรงกันว่า ครูใหญ่ควร เป็นผู้มีความสามารถในการบริหารงานบุคคล เป็นความสำคัญอันดับแรก รองลงมาเป็นความรู้ทั่วไป ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าในการบริหารงานของครูใหญ่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลจำนวนมาก เช่น ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและกรรมการศึกษา ซึ่งแต่ละบุคคลก็มีสภาพพื้นฐานทางการศึกษา ความต้องการ ประสบการณ์ ลักษณะนิสัย อารมณ์ ฯลฯ ที่แตกต่างกัน ทำให้ความคิดของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน ฉะนั้นถ้าครูใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานบุคคลก็ช่วยให้การทำงานร่วมกับผู้อื่นราบรื่นยิ่งขึ้น สามารถแก้ปัญหาได้ดี โดยเฉพาะผู้บังคับบัญชา ทักษะการบริหารงานบุคคลช่วยให้ผู้ร่วมงานมีขวัญกำลังใจ มีความพึงพอใจและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีผลทำให้งานด้านต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คิง เบอรี (Kingsbury. 1963 : 7) ได้เคยยืนยันถึงความสำเร็จของการบริหารบุคคลไว้ว่า การบริหารงานบุคคลเป็นส่วนสำคัญที่สุดของการบริหารทั้งหมด และเสนอแนะ กีเยาว์ (เสนอแนะ กีเยาว์ 2516 . 3) ก็ยืนยันเช่นเดียวกันว่า การบริหารบุคคลนั้นเป็นกุญแจดอกสำคัญที่การนำไปสู่ความสำเร็จหรือเป็นหัวใจของการบริหาร

สำหรับความรู้ทั่วไปซึ่งมีความสำคัญรองลงมานั้น ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน คีษานีเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา อาจเห็นว่าโรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียนที่ต้อง ให้ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นแก่ชีวิตของเด็ก ครูใหญ่และครูทองพยายามเสริมความรู้รอบตัว ให้เด็กมากที่สุดเท่าที่จะเป็นได้ ฉะนั้นครูใหญ่จำเป็นต้องมีความรอบรู้ทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับสังคม ที่อยู่ อาชีพของชุมชน นโยบายของรัฐที่เกี่ยวกับการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความรู้รอบตัวและวิทยาการที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ การที่ครูใหญ่มีความรู้รอบตัวก็จะช่วย ส่งให้ครูใหญ่มีความรู้ทันสมัย ปรับตัวได้ดี เข้าสังคมได้ดีและเป็นผู้กระตุ้นให้สังคมเปลี่ยนแปลง ตามกาลเวลาได้รวมทั้งการปรับปรุงหลักสูตรและแนวทางการสอนให้สอดคล้องกับสภาพ ความต้องการของสังคมได้

4. ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน คีษานีเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา มีความเห็นว่า ความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการนักเรียน และความรู้ประสบการณ์ ทางการบริหาร เป็นคุณสมบัติด้านวิชาชีพที่มีความสำคัญน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่า กิจกรรมนักเรียนมีครูประจำชั้น ครูหัวหน้าสายวิชาและผู้ช่วยเป็นผู้กำหนดและรับผิดชอบ โดยตรงอยู่แล้ว ผู้บริหารเป็นเพียงผู้กำหนดนโยบายกว้าง ๆ และส่วนใหญ่กิจกรรมก็กระทำ ตามหลักสูตรอยู่แล้ว ทำให้ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน คีษานีเทศก์ ครูและ กรรมการศึกษา เห็นว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญน้อย และถ้าครูใหญ่ มีความรู้ทางการศึกษา และวิชาการแล้ว ก็ย่อมมีความเข้าใจในเรื่องกิจกรรมนักเรียน ฉะนั้นความจำเป็นที่ต้องให้ ได้ครูใหญ่ที่มีความรู้ เฉพาะด้านนี้จึงมีความสำคัญน้อยลง

สำหรับในเรื่องความรู้และประสบการณ์ในการบริหาร ซึ่งผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน คีษานีเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา เห็นว่ามีความสำคัญน้อย แต่ที่จริง แล้วมีความสำคัญมาก ซึ่ง พันธ์ หันนาคินทร์ (พันธ์ หันนาคินทร์ 2513 : 48) ได้กล่าวยืนยันว่า ประสบการณ์มีความสำคัญมากในการเป็นครูใหญ่ การได้ผ่านงานมา ย่อมมีความรอบรู้มากกว่าคนที่ไม่เคยผ่านงานนั้น ๆ มาก่อน งานประจำก็ดี งานปกครอง ก็ดี ต้องการเวลาสำหรับหาความเข้าใจทั้งสิ้น สิ่งเหล่านี้ได้มาจากประสบการณ์ไม่น้อย ประสบการณ์ช่วยให้เข้าใจปัญหา และสถานการณ์ตามความเป็นจริงยิ่งขึ้น ฉะนั้นการที่

ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนศึกษานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา เห็นว่ามีความสำคัญน้อย อาจเป็นเพราะเห็นว่าคุณครูและประสบการณ์ทางการบริหาร เป็นสิ่งที่แสวงหาได้หลังจากรับตำแหน่งแล้ว และอาจเป็นไปได้ว่า ครูใหญ่ที่มีคุณวุฒิทางการบริหารและมีประสบการณ์ทางการบริหารมาแล้วก็มีได้ปฏิบัติงานได้ดีไปกว่าผู้บริหารใหม่ ๆ เลย นอกจากนี้แล้ว อาจเห็นได้ว่าความรู้ทางก ารบริหารอาจเสริมได้ โดยการศึกษาจากตำรา การเข้ารับการฝึกอบรม การเข้าร่วมประชุมปฏิบัติการ ฯลฯ ทำให้เห็นความสำคัญในค ำน้นน้อยลง

5. ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษาที่ทำงานอยู่ในจังหวัดต่างกัน มีทัศนคติคุณสมบัตินี้ส่วนทั่ว และค ำนวนวิชาชีพอของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษานี้ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนศึกษานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา ซึ่งอยู่ในจังหวัดจันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ทราคร ระยอง นครนายก และปราจีนบุรี ทางก็ประสบกับปัญหาในลักษณะเดียวกัน (จันทบุรี 2525 : 148 - 156, ฉะเชิงเทรา 2525 : 95 - 98,ชลบุรี 2521 : 19 - 24 ทราคร 2524 : 59 - 64, ระยอง 2525 : 69 - 73, นครนายก 2525 : 17 - 23 และปราจีนบุรี 2525 : 173) เช่น ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพทางการศึกษา นักเรียนชั้นประถมปีที่ 1 ทดสอบชั้นมาก ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนขนาดเล็กได้แก่ ครูไม่ครบชั้น เขตบริการขาดสอน ปัญหาบุคลากรทางการศึกษา การกระจายครูยังไม่เหมาะสม ปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษา ได้แก่ การขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน ขาดแคลนอาคารเรียน ฯลฯ นอกจากนี้บุคลากรครูซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ด้วย มีวุฒิที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด กล่าวคือ ในทุกจังหวัดของเขตการศึกษา 12 จะมีครูที่มีวุฒิปริญญาเป็นอันดับหนึ่ง และ วุฒิ ป.กศ. หรือเทียบเท่าไม่มากเป็นอันดับสอง ซึ่งจากลักษณะที่คล้ายคลึงกันของทุกจังหวัด เช่น สภาพปัญหาทางการศึกษา และคุณวุฒิของครูทำให้แนวความคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติทั้งค ำนวนส่วนทั่ว และค ำนวนวิชาชีพอของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษานี้ไม่แตกต่างกันได้

6. อันับความสำคัญของคุณสมบัติส่วนตัวและด้านวิชาชีพของครูใหญ่โรงเรียน ประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศิษยานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษาไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศิษยานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษา เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับประถมศึกษา อยู่ตลอดเวลาและอยู่ในเหตุการณ์ศึกษาเดียวกันด้วย ย่อมต้องมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ของผู้บริหาร เป้าหมายของการศึกษา รวมทั้งการทำงานร่วมกันซึ่งก็ประสบกับปัญหาและ สภาพที่คล้ายคลึงกัน เช่น สภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน การเข้ารับการศึกษาวรรณ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และอิทธิพลของวัฒนธรรม ที่คล้ายคลึงกัน เพราะฉะนั้นความต้องการทางด้านคุณสมบัติของครูใหญ่จึงไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การตั้งเกณฑ์พิจารณาคัดเลือกครูใหญ่ ในเขตการศึกษา 12 กวร พิจารณาจกัลาคับความสำคัญ ในเรื่องคุณสมบัติส่วนตัวและคุณสมบัติด้านวิชาชีพดังนี้

1.1.1 คุณสมบัติส่วนตัว เรียงตามลำดับดังนี้ ความรับผิดชอบ ความเป็นประชาธิปไตย ความมีคุณธรรม ความกระตือรือร้น อุปนิสัย การเป็นผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ สติปัญญา สุขภาพ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ บุคลิกภาพ และฐานะ

1.1.2 คุณสมบัติด้านวิชาชีพ เรียงตามลำดับดังนี้ ความรู้ความสามารถในการบริหารงานบุคคล ความรู้ทั่วไป ความรู้ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ความรู้ความสามารถในการบริหารงานธุรการ ความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ความรู้ทางการศึกษา ความรู้ความสามารถในการบริหารกิจการนักเรียน ความรู้และประสบการณ์ทางการบริหาร

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า คุณสมบัติส่วนตัวของครูใหญ่ที่สำคัญได้แก่ ความรับผิดชอบและความเป็นประชาธิปไตย เพราะฉะนั้นในการคัดเลือกครูใหญ่ นอกจากการพิจารณาและให้ความสำคัญกับสองเรื่องนี้ไว้ในเกณฑ์การคัดเลือกแล้ว หากมีการฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารก็ควรบรรจุเรื่อง ความรับผิดชอบและความเป็นประชาธิปไตย ไว้ในหลักสูตรด้วย โดยให้ความสำคัญมากกว่าเรื่องอื่น การฝึกอบรมควรเน้น ภาคปฏิบัติ การแก้ปัญหาทางการศึกษา การงาน การทดลองปฏิบัติงาน ฯลฯ และเมื่อเข้าปฏิบัติงานแล้วครูใหญ่ต้องหมั่นทบทวน เพิ่มพูนความรู้เหล่านั้นอยู่เสมอ ซึ่งผู้บริหารระดับสูงก็ควรออกไปติดตามผลเป็นระยะ ๆ

1.3 ความรู้ในเรื่องการบริหารงานบุคคล มีความจำเป็นและสำคัญต่อครูใหญ่มาก ในทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาพิเศษ ครู และกรรมการศึกษา ฉะนั้นในการคัดเลือกครูใหญ่ จึงควรมีการทดสอบความรู้ในเรื่องการบริหารงานบุคคลให้มากกว่าคนอื่น ๆ โดยเน้นในเรื่องการเป็นผู้นำ กระบวนการกลุ่ม การบำรุงขวัญ การพิจารณาความดีความชอบ ฯลฯ และสำหรับผู้ที่ได้รับคัดเลือกแล้ว ก็ควรมีการเพิ่มพูนความรู้และทักษะใหม่ ๆ ทางด้านนี้อยู่เสมอ อาจกระทำได้โดยการเข้าร่วมการฝึกอบรม การสัมมนา การวิจัย การอ่านจากเอกสารหรือตำรา

1.4 เกี่ยวกับความรู้ทั่วไป ควรมีการกระตุ้นให้ครูใหญ่ได้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ทางสังคมวิทยา วิทยาการใหม่ ๆ จิตวิทยา การสมาคม การเมืองการปกครองและเศรษฐกิจ สิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นต่อการทำงานของครูใหญ่และยังช่วยให้สามารถทำงานได้ดี และทำด้วยความมั่นใจ ซึ่งเรื่องนี้ผู้บริหารระดับสูงอาจกระทำได้โดย จัดให้มีการฝึกอบรม สัมมนาทางวิชาการ จัดให้มีการพบปะหรือตั้งสมาคมครูใหญ่ เพื่อให้ครูใหญ่ได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สำหรับตัวครูใหญ่อาจค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองโดยการ ฟังปาฐกถา เขียนบทความ อ่านหนังสือเกี่ยวกับการบริหารและอาชีพ

1.5 สถาบันพัฒนาผู้บริหาร ควรจัดหลักสูตรฝึกอบรมครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 12 โดยเน้นในเรื่อง ความรับผิดชอบ ความเป็นประชาธิปไตย วัฒนธรรม การเป็นผู้นำ การบริหารงานบุคคล ความรู้ทั่วไป การสร้างความสัมพันธ์ กับชุมชน การบริหารงานธุรการและวิชาการ ซึ่งหลักสูตรควรมีกลไก โดยสลับ เปลี่ยนหัวข้อไปเรื่อย ๆ และใช้วิธีหมุนเวียนเข้ามารับการอบรมที่สถาบันหรือที่เขตการศึกษา หรือที่จังหวัด ตามควรแก่กรณีและความเหมาะสม สำหรับระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมควร เป็นสองถึงห้าวัน ไม่ควรนานเกินไป เพราะอาจทำให้เสียงานและไม่ไฉผล เนื่องจาก ครูใหญ่เกิดความกังวลในภารกิจของตน

1.6 ในระดับเขต ควรมีการเน้นเรื่องความรับผิดชอบ ความเป็น ประชาธิปไตย ความสามารถในการบริหารงานบุคคลและความรู้ทั่วไป ในการพัฒนาครูใหญ่ ซึ่งอาจกระทำได้โดย การชี้ให้เห็นถึงคุณประโยชน์ของการที่ครูใหญ่มีคุณสมบัติเหล่านี้ได้รับการ ตรวจสอบผลการทางานของครูใหญ่ การฝึกอบรมโดยเน้นเรื่องเหล่านี้เป็นสำคัญ การจัดเตรียมตารางและวิชาการที่มีความรู้ในเรื่องนี้มาบรรยาย อาจทำให้ครูใหญ่มีความรู้ และสามารถปรับปรุงตนเองได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบและวิธีการปกครองแบบประชาธิปไตย เพื่อนำ ผลการวิจัยไปใช้ในการ เตรียมและฝึกอบรมผู้บริหาร

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่ ที่มี ประสบการณ์ในการบริหารกับครูใหญ่ที่ไม่มีประสบการณ์ในการบริหาร เพื่อใช้ยืนยันผลการ วิจัยนี้ ซึ่งปรากฏว่าประสบการณ์ทางการบริหารมีความจำเป็นน้อย

2.3 การศึกษารายละเอียดปลีกย่อยในเรื่อง ความรู้รอบตัวของผู้บริหาร
ความสนใจด้านต่าง ๆ ของผู้บริหาร เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการจัดทำเอกสาร แหล่งความรู้
ที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้บริหาร

๕

๔

๑

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- โกศล มีคุณ รูปแบบของผู้นำและสภาวะการปฏิบัติงานที่มีผลต่อวิสัยและผลผลิตของกลุ่ม
ปฏิญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 55 หน้า
อค์สำเนา
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน มาตรฐานกำหนดตำแหน่งตามมาตรา 32
แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 109 หน้า
- จรรยาภรณ์ งามฉายา ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะผู้นำของอาจารย์ใหญ่กับบรรยากาศ
องค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ปฏิญานิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 67 หน้า อค์สำเนา
- จันทร์บุรี, จังหวัด รายงานผลการวิจัยโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา
2525, 173 หน้า
- ฉะเชิงเทรา, จังหวัด รายงานผลการวิจัยโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา
2525, 199 หน้า
- ชลบุรี, จังหวัด รายงานผลการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา 2521, 36 หน้า
- ดาวเรือง รัตน์ งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ ปฏิญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2518, 160 หน้า อค์สำเนา
- ตราด, จังหวัด รายงานผลการวิจัยโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา
2525, 78 หน้า
- ธีระ รุญเจริญ ระบบพาติกรรมในการบริหารสถาบันฝึกหัดครู วิทยานิพนธ์ ค.ม.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512, 114 หน้า อค์สำเนา
- นครนายก, จังหวัด รายงานผลการวิจัยโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา
2525, 47 หน้า

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ "ภาวะผู้นำหรือประมุขศิลป์" บริหารการศึกษา 2522, 202 หน้า
 ประโยชน์ จันทรโชติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา
 ปรัญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 115 หน้า
 อัสสาเนา

ปราจีนบุรี, จังหวัด รายงานผลการวิจัยโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา
 2525, 183 หน้า

พนัส หันนาคินทร์ หลักการบริหารโรงเรียน วัฒนาพานิช 2513, 272 หน้า

ปิฎกโชติ สาทร หลักบริหารการศึกษา วัฒนาพานิช 2519, 536 หน้า

ระยอง, จังหวัด รายงานผลการวิจัยโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา
 2525. 84 หน้า

รุ่ง แก้วแดง "การบริหารการศึกษาในประเทศไทย" สภาการศึกษาแห่งชาติ ปีที่ 2
 ฉบับที่ 2 ธันวาคม 2520 - มกราคม 2521

ลวน และ อังคณา สายยศ สถิติวิทยาการศึกษา วัฒนาพานิช 2522, 229 หน้า

_____ หลักการวิจัยทางการศึกษา ทวีติการพิมพ์ 2524, 287 หน้า

วิจิตร วรุตบางกูร ศิลปศาสตร์นารัฐสำหรับผู้นำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2525, 229 หน้า

วิจิตร วรุตบางกูร และ สุพิชญา ชีระกุล การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา
เบื้องต้น คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2523, 187 หน้า

วิเชียร เกตุสิงห์ สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
 พิมพ์ครั้งที่ 7 2524, 181 หน้า

สมพงศ์ เกษมสิน การบริหารงานบุคคลแผนใหม่ ไทยวัฒนาพานิช 2511, 380 หน้า

สถาบันพัฒนาผู้บริหาร ความคาดหวัง และปัญหาการบริหารงาน เอกสารการฝึกอบรม
 ผู้บริหารการศึกษา 2524, 11 หน้า

สายหยุด อุทัยศรี บุคลิกภาพของครูใหญ่ในทัศนะของครูน้อยสตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2505, 62 หน้า
 อักสาเนา

สามัญศึกษา, กรม กองการประถมศึกษา รายงานการวิจัยฉบับที่ 12 2520, 152 หน้า

สุจินต์ คันเจริญ คุณลักษณะ บทบาท และงานของศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของครู สังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2524, 81 หน้า อักสาเนา

สุพีร์ อายุวัฒน์ ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์การอาเภอในเขตการศึกษา 7 เกี่ยวกับ
เกณฑ์ในการคัดเลือกครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 72 หน้า อักสาเนา

เสนาะ ตีเขาว การบริหารงานบุคคล พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 2526, 354 หน้า

เสริมศักดิ์ วิชาลาภณ์ พฤติกรรมผู้นำ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก
 2522, 203 หน้า

อนันต์ มาสวัสดิ์ คุณลักษณะของครูใหญ่ที่พึงปรารถนา ตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา
จังหวัดพิษณุโลก วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก
 2518, 45 หน้า อักสาเนา

อภิชัย แคนวงศ์ บุคลิกภาพของครูใหญ่ในทัศนะของครูน้อยชายในโรงเรียนประถมศึกษา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2506, 54 หน้า
 อักสาเนา

อภิรมย์ ณ นคร การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 2521, 208 หน้า

Benjamin, Albert W. "Criteria of the Selection of Principals
 for Elementary School with Predominantly Minority Group
 Enrollment as Perceived by Four Referent Groups" Dissertation
Abstracts International Vol. 32 (11) : 718 - 719 - A, 1976

Davis, Keith. Human Behavior at work. 4 th. ed., New York, McGraw Hill, 1972.

Doll, Ronald C. Curriculum Improvement. Boston Allyn and Bacon, 1963. 337 p.

~~Eckhardt~~, Edward Emil. "Selection Criteria Practices and Procedures of Elementary and Secondary School Principals" Dissertation Abstracts International Vol. 39 No.2 562 - 563 p. 1978.

Grobman, Halda Gross, "The Public School Principal's Operational Behavior, Theory and Practice, and Related School and Community Interactions, Based on Data From the Investigations of the University of Florida (PEA) Leadership Project," Dissertation Abstracts International. Ann Arbor University Microfilms Vol. 19, No.5 1958.

Houghton, Vincent. Management in Education. The Open University Press, 1975. 436 p.

Jacobson, Paul B., James D. Logsdon and Robert R. Wiegman. The Principalships New Perspectives. Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice. Hall, Inc, 1973. 499 p.

Kingsbury, Joseph Bush. Personnel Administration for Thai Students. Bangkok, Institute of Public Administration, 1963. 119 p.

Magnuson, Walter C. "Characteristics of Successful School Business Managers" Dissertation Abstract International 32 - 133 - A, July, 1971.

Nolte, Chester M. An Introduction to School Administration Selected Readings. New York, The McMillan Company 1966. 413 p.

Stadt, Ronald J. and others, Managing Career Education Programs. Englewood Cliffs, N.J. Perntice-Hall, 1973. 224 p.

Steig, L.E. and E.K. Ferderick. School Personnel and In-Service Training Practices. New York, Parker Publishing Company, Inc., 1969.

Stogdill, Ralph M. Handbook of Leadership A Servey of Theory and Research. New York - The Free Press. 1974. 613 p.

Warrick, Donelnd Dean. "The Effect of Leadership Styles and Adaptability on Employee Performance and Satisfaction" Dissertation Abstracts International. 3095-A-3096-A. 1971.

ពាក្យស្នើសុំ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

27 พฤษภาคม 2525

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ท่านที่เคารพนับถือ

ด้วยข้าพเจ้า นายเกรียงไกร วะภูทิ นิสิทปริญญาโท วิชาเอก
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ขณะนี้กำลังหาปริญญานิพนธ์
เรื่อง คุณสมบัติของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงปรารถนาตามทัศนะของ ผู้บริหาร
การศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาพิเศษ ครูและกรรมการศึกษา ในเขตการศึกษา 12
ในการหาปริญญานิพนธ์เรื่องนี้ จำเป็นต้องขอความกรุณาจากท่านให้ช่วยตอบแบบสอบถาม
ที่ส่งมาด้วยนี้แล้ว ข้อมูลที่ได้จากท่านในครั้งนี้ จะทำการแปลผลเป็นส่วนรวม และจะไม่
กระทบกระเทือนของท่านแต่ประการใด เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว กรุณามอบ
ให้กับหัวหน้าหน่วยงานของท่าน เพื่อรวบรวมส่งกลับคืนต่อไป

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ (อย่างสูง)

(นายเกรียงไกร วะภูทิ)

แบบสอบถามประกอบงานวิจัยเรื่อง

คุณสมบัติของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงปรารถนา ตามทัศนะของ
ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ครูและกรรมการศึกษาในเขต
การศึกษา 12

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม (โปรดทำเครื่องหมาย ✓
ลงใน ☐ หน้าข้อความ)

- 1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่งหน้าที่เป็น
- ☐ ผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด หรือ ☐ ผู้ช่วย
- ☐ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ☐ ผู้ช่วย
- ☐ ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียน
- ☐ ผู้ช่วยครูใหญ่หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน
- ☐ ศึกษานิเทศก์
- ☐ ครู ☐ กรรมการศึกษา
- 1.2 ผู้ตอบแบบสอบถามทำงานอยู่ในจังหวัดใด
- ☐ จันทบุรี ☐ ฉะเชิงเทรา ☐ ชลบุรี
- ☐ ทราด ☐ ระยอง ☐ นครนายก
- ☐ ปราจีนบุรี

ตอนที่ 2 โปรดพิจารณาว่าคุณสมบัติของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาต่อไปนี้ว่าเป็น
คุณสมบัติที่จำเป็นในทัศนะของท่านหรือไม่ ท่านคิดว่าจำเป็นระดับใดโปรดใส่
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความหมายดังนี้

จำเป็นอย่างยิ่ง	หมายถึง	คุณสมบัติที่ครูใหญ่จำเป็นต้องมีจะขาดมิได้
จำเป็น	หมายถึง	คุณสมบัติที่ครูใหญ่จำเป็นต้องมี

จาเป็นน้อย หมายถึง คุณสมบัติที่ครุใหญ่จะมีหรือไม่ก็ได้
 ไม่จาเป็น หมายถึง คุณสมบัติที่ครุใหญ่ไม่จาเป็นต้องมี
 และไม่ควร เป็นคุณสมบัติของครุใหญ่

กัวยอย่าง

ข้อ	คุณสมบัติของครูใหญ่	จำเป็น อย่างยิ่ง	จำเป็น	จำเป็น น้อย	ไม่จำเป็น
	<u>คุณสมบัติส่วนตัว</u>				
0	มีความยุติธรรม	✓			
0 0	มีความซื่อสัตย์สุจริต		✓		
	<u>คุณสมบัติด้านวิชาชีพ</u>				
0	เคยผ่านการอบรมวิชาการบริหารการศึกษา	✓			
0 0	เคยเป็นครูประจำชั้นระดับประถมศึกษา		✓		

ข้อ	คุณสมบัติของครูใหญ่	จำเป็น อย่างยิ่ง	จำเป็น	จำเป็น น้อย	ไม่จำเป็น
	<u>คุณสมบัติส่วนตัว</u>				
	<u>ด้านอุปนิสัย</u>				
1.	เป็นคนเปิดเผย เข้าใจง่าย				
2.	ปฏิบัติตนเสมอคนเสมอปลาย				
3.	มีอารมณ์เยือกเย็น				
4.	มีความอดุสาหะ วิจารณ์ เอาชนะอุปสรรค				
	<u>ด้านความรับผิดชอบ</u>				
5.	กล้าเผชิญหน้ากับปัญหาทาง ๆ				
6.	รับผิดชอบต่อผลการกระทำของตนเอง				
7.	สนใจติดตามงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จ				
8.	ไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงานหรือเห็นแก่ตัว				
9.	เป็นคนตรงต่อเวลา				
	<u>ด้านความกระตือรือร้น</u>				
10.	มีความกระตือรือร้นกระเจิงว่องไว				
11.	เอาใจใส่สอนหน้าที่อยู่เสมอ				
12.	เป็นผู้ที่ค้นคว้าค้นหาคำตอบอยู่เสมอ				
13.	ค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ				
14.	ไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง				

ข้อ	คุณสมบัติของครูใหญ่	จำเป็น อย่างยิ่ง	จำเป็น	จำเป็น น้อย	ไม่จำเป็น
	<u>ด้านความมีคุณธรรม</u>				
15.	มีความเมตตา กรุณา ชอบช่วยเหลือผู้อื่น				
16.	มีความซื่อสัตย์ สุจริต				
17.	มีความยุติธรรมต่อผู้ร่วมงาน				
18.	มีความประพฤติเรียบร้อย มีระเบียบวินัย				
19.	เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้ร่วมงาน				
20.	มีใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ชนะ				
	<u>ด้านการเป็นผู้นำ</u>				
21.	มีความเชื่อมั่นในตนเอง				
22.	มีความสามารถในการจูงใจคน				
23.	มีความสามารถในการตัดสินใจ				
24.	มีความเสียสละ				
25.	มีความสามารถในการประสานงาน				
26.	มีความสามารถในการสื่อความหมาย				
	<u>ด้านความเป็นประชาธิปไตย</u>				
27.	เป็นคนมีเหตุผล				
28.	ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น				
29.	เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น				
30.	รู้และเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง				
31.	ตัดสินใจปัญหาโดยมีข้อมูลและเหตุผลสนับสนุน อย่างเพียงพอ				

ข้อ	คุณสมบัติของครูใหญ่	จำเป็น อย่างยิ่ง	จำเป็น	จำเป็น น้อย	ไม่จำเป็น
	<u>งานความมั่นคงสัมพันธ์</u>				
32.	มีความเป็นกันเองกับครูร่วมงานและ บุคลากร				
33.	ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้				
34.	ยกย่องชมเชยผู้ที่ควรยกย่องได้อย่าง เหมาะสม				
35.	ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ				
36.	มีความจริงใจต่อทุกคน				
	<u>ด้านบุคลิกภาพ</u>				
37.	แต่งกายสะอาด เรียบร้อย เหมาะสมกับวัย				
38.	วางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ				
39.	มีบุคลิกน่าเลื่อมใสศรัทธา				
40.	กว้างขวาง เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปและ ในหมู่บังคับบัญชา				
	<u>ด้านสติปัญญา</u>				
41.	มีความฉลาดและไหวพริบดี				
42.	มีความสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี				
43.	เป็นผู้ที่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้อย่าง เหมาะสม				
44.	มีความรอบรู้กว้างขวาง				

ข้อ	คุณสมบัติของครูใหญ่	จำเป็น อย่างยิ่ง	จำเป็น	จำเป็น น้อย	ไม่จำเป็น
	<u>ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์</u>				
45.	มีแนวคิดใหม่ ๆ ในการทำงาน				
46.	ริเริ่มกระทำการทาง ๆ ที่ไม่ซ้ำแบบใคร				
47.	มีความสามารถในการปรับปรุงงาน				
48.	มีผลงานเด่น ๆ ให้ปรากฏ				
49.	หาแนวทางแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ				
	<u>ด้านสุขภาพ</u>				
50.	มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง				
51.	มีอารมณ์มั่นคง				
52.	ไม่เป็นคนวิตกกังวลง่าย				
53.	มีความเข้มแข็งทั้งด้านร่างกายและจิตใจ				
	<u>ด้านฐานะ</u>				
54.	มีฐานะทางเศรษฐกิจดี				
55.	มีฐานะทางสังคมดี ได้รับการยกย่องนับถือจากคนทั่วไป				
56.	สถานภาพในครอบครัวราบรื่นมั่นคง				

ข้อ	คุณสมบัติของครูใหญ่	จำเป็น อย่างยิ่ง	จำเป็น	จำเป็น น้อย	ไม่จำเป็น
	<u>คุณสมบัติด้านวิชาชีพ</u> <u>ด้านความรู้ทั่วไป</u> 1. มีความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม 2. มีความเข้าใจนโยบายของรัฐที่ เกี่ยวกับการศึกษา 3. มีความรู้และเข้าใจกฎหมาย ขอบังคับ ระเบียบ แบบแผนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ 4. มีความรู้ ความเข้าใจในลักษณะงานที่ปฏิบัติ 5. มีความรอบรู้เกี่ยวกับอาชีพในชุมชนและสามารถ ให้คำแนะนำได้ 6. มีความรู้ในด้านการวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ <u>ด้านความรู้ทางการศึกษา</u> 7. สำเร็จปริญญาทางการศึกษา 8. เคยเป็นครูประจำชั้นในระดับประถมศึกษา 9. มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตร ประถมศึกษา 10. มีความรู้ในการนิเทศการศึกษา <u>ด้านความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหาร</u> 11. เคย เป็นผู้ช่วยครูใหญ่มาก่อน 12. เคยผ่านการฝึกอบรมทางการบริหารการศึกษา 13. ได้ศึกษา ในสาขาวิชาการบริหาร การศึกษาโดยเฉพาะ 14. เป็นผู้มีความสามารถในการวางแผนปฏิบัติงาน				

ข้อ	คุณสมบัติของครูใหญ่	จำเป็น อย่างยิ่ง	จำเป็น	จำเป็น น้อย	ไม่จำเป็น
	<u>ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารวิชาการ</u>				
15.	สามารถนิเทศการสอนได้				
16.	มีความเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผล การเรียนการสอน				
17.	สามารถจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ ลักษณะส่งเสริมการเรียนการสอน				
18.	สนใจที่จะนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ ในการเรียนการสอน				
19.	มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของสื่อการเรียน				
20.	สามารถพัฒนาหลักสูตรได้เหมาะสมกับสภาพของ โรงเรียนและท้องถิ่น				
	<u>ด้านความรู้ความสามารถในการบริหารงานบุคคล</u>				
21.	มีความสามารถจัดคนเข้าทำงานอย่างเหมาะสม				
22.	สามารถใช้วิธีการต่าง ๆ พัฒนาบุคลากรใน โรงเรียนได้				
23.	สามารถสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงานได้				
24.	มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศให้ผู้ร่วมงาน ทำงานอย่างเต็มที่				
25.	รู้จักวิธีการปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ในโรงเรียน				
26.	มีความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล				
27.	เป็นผู้มีความสามารถในการติดตาม ควบคุม และประเมินผล				

ข้อ	คุณสมบัติของครูใหญ่	จำเป็น อย่างยิ่ง	จำเป็น	จำเป็น น้อย	ไม่จำเป็น
	<u>ความรู้ความสามารถในการบริหารงานธุรการ</u>				
28.	มีความรู้ในเรื่องการวางแผนผังอาคารเรียน				
29.	สามารถจัดบริเวณโรงเรียนได้อย่างสวยงาม และปลอดภัย				
30.	สามารถจัดเก็บเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นระเบียบ ค้นหาได้ง่าย				
31.	มีความรู้และเข้าใจในการจัดทำโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน				
32.	มีความรู้และเข้าใจระเบียบการรับจ่ายเงินของ โรงเรียน				
	<u>ความรู้ความสามารถในการบริหารกิจการนักเรียน</u>				
33.	สามารถจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้				
34.	มีความรู้ความเข้าใจในกิจการของสถานนักเรียน				
35.	มีความรู้ความเข้าใจในการจัดตั้งชุมนุมและชมรม ต่าง ๆ ในโรงเรียน				
36.	มีความสามารถจัดบริการอาหารกลางวันที่ดีของ ทางหลักโภชนาการแก่นักเรียน				
37.	สามารถจัดทำแผนการแนะแนวนักเรียนได้อย่างทั่วถึง				
38.	สามารถจัดบริการห้องสมุดให้นักเรียนได้				

ข้อ	คุณสมบัติของครูใหญ่	จำเป็น อย่างยิ่ง	จำเป็น	จำเป็น น้อย	ไม่จำเป็น
39.	มีความรู้ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนอยู่เสมอ				
40.	มีความสามารถในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน				
41.	สามารถดึงชุมชนเข้ามามีส่วนช่วยเหลือโรงเรียนได้				
42.	มีความสามารถที่จะประสานงานกับผู้นำของชุมชนได้				
43.	มีความรู้และเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น				

ตอนที่ 3 หากท่าน เห็นว่ายังมีคุณสมบัติครูใหญ่ เป็นทองม้นนอกเหนือ ไปจาก
ตอนที่ 2 กรุณาเขียนเพิ่มเติม

1. คุณสมบัติส่วนหัวของครูใหญ่ เพิ่มเติมคือ
 - 1.1
 - 1.2
 - 1.3
2. คุณสมบัติด้านวิชาชีพของครูใหญ่ เพิ่มเติมคือ
 - 2.1
 - 2.2
 - 2.3

ขอขอบคุณ